

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, szeptember 24.

Véres harcok a Styr mentén.

(Szilárdabb olasz frontunk, mint valaha.)

Budapest, szeptember 23. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Kelet-Galiciai harctéren a nap általában csendben telt el, csak előrehatolt osztagok közti csatározás folyt. Az Ikwa és Styr mentén több helyen heves harcok fejlődtek ki. Így Nowo-Pocajewtől délkeletre két orosz támadást véresen visszavertünk. Egy ellenséges gyalogezred az Ikwa torkolata közelében éjjel átjutott a Styren, de csapataink ellentámadása elől nagy veszteséget szenvedve volt kénytelen a keleti partra visszamenni. Ma csapatainkat, melyek eddig Lucktól keletre voltak, a Styr nyugati partján levő hadállásokba vettük vissza.

Olasz hadszíntér:

A tiroli határszakaszon több kisebb ütközet volt. A Tonale szakaszon, valamint Condinótól északra és keletre kisebb olasz csapatok támadásait vettük vissza. A vilgereuthi és Jafranni fensik újra az ellenség nehéz tüzérségének tüze alatt állott. A Monte-Cistont védő bátor csapataink, akik ezt a messze harc vonalunk előtt levő határhegyet hónapokon át védtek meg, nagy számbeli túlerővel ezt támadó ellenséggel szemben, ma korán reggel ebből a több mint tízszeres túlerő által megáramlott és már csaknem teljesen körülrzárt hadállásból kivonultak. A Dolomit szakaszon tüzérségi harcok nagy hevességgel tartanak. A karinthiai harc vonalon tegnap este egy alpini csapat megkísérelte, hogy a Monte-Peralban vonalunkat áttörje. Nagy veszteségeket okozva visszavertük. A tenger melléki harc vonalon csapataink tevékenysége, tüzérségi harcok és a lövészárkharcok keretében egyes sikeres vállalkozásra szorított.

Ma zárul le az Olaszország elleni háború negyedik hónapja. Az olaszok ezen hónap alatt sem szánták rá magukat nagyobb szabású harcolni vállalkozásra, hanem csak egyes terepszakaszok ellen intéztek néha több hadosztályt tevő haderőkkel támadásokat. Mindhiába, harc vonalunk szilárdabban áll, mint valaha.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs lényeges esemény. Hötter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hindenburg seregei Dünaburgnál megverték az oroszokat.

— Hátrál az orosz jobbszárny. —

Berlin, szeptember 23. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Mindkét ellenfél tüzérsége és repülői az egész arc vonalon igen élénk tevékenységet fejtettek ki, amelynek a derült időjárás kedvezett. A nyilván a souchezi temetői állás ellen tervezett támadást az ellenség tüzelésünk következtében nem hajtotta végre. Egy ellenséges repülő tüzünkben St. Menehouldtól északra égve lezuhant. Egy másik, légi harc után, Vouzierből délkeletre volt kénytelen

leszállani. A bennülőket elfogtuk. Pont a Mousson felett egy német repülő két franciával folytatott harcban az egyiket lelötte. A repülőgép német és francia harc vonalak között égve lezuhant.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Lennewadentől dél nyugatra a harc még nem ért véget. Tegnap ellentámadásunk alkalmával egyszázötven oroszot elfogtunk. Dünaburgtól nyugatra is sikerült előretolt orosz állásba behatolnunk. Tizenhét tiszt, két-

ezeregyszázöt főnyi legénység és négy gépfegyver jutott kezünkre. Az ellenség ellentámadásait, a Dünaburgtól dél nyugatra általunk elfoglalt vonalak ellen, visszautasítottuk. Az Oschnjonitól északra és Subotniktől (a Garza mellett) keletre eső területek közti szakaszon az oroszok ellentállását megtörtük. Csapataink követik a hátráló ellenséget, amely több mint ezer foglyot hagyott hátra. Jobb szárnyunk Novogrodektől északra harcol.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

Walowkától nyugatra elfoglaltuk az oroszok állását. Itt három tisztet és háromszáznyolcvan főnyi legénységet elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk. Tovább délre helyzet változatlan.

Mackensen tábornagy hadcsoportja:

Logischintől északkeletre és keletre tovább harcolunk.

Délkeleti hadszíntér:

A helyzet nem változott. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti szeptember huszonegyedikéről:

Anaforta vidékén tüzérségünk ágyútüze a balszárnyunk előtt fekvő ellenséges lövészárkokban és az ellenséges táborban tüzet okoztak, amely két órán át tartott. Az Ariburnu-szakaszon az ellenség huszadikáról huszonegyedikére virradó éjjel aknát robbantott, amely jelentéktelen károkat okozott. Károkat rövidesen kijavítottuk. Szedil-Bahr-szakaszon az ellenség szeptember huszonegyedikén délelőtt bombavetésekkel kísért heves ágyúzást kezdett balszárnyunk ellen. Utegeink viszonzták a tüzelést és elhallgattatták ellenséges tüzérséget. Szeptember huszonegyedikén flottánk a Fekete-tenger szénrakodó kikötőből három Bistrij típusú orosz torpedónaszádot elűzött. A többi fronton nem történt jelentősebb esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Brodyban normális az élet.

— A visszahódított városban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Brody, szeptember 23.

Ünnepies hangulatban meneteltünk Brody felé, amelyet vitéz csapataink csak az imént foglaltak vissza. Kora hajnal volt és a párák levegőben csak lassan emelkedtek ki a város körvonalai. Utunk egy üszkös falun át vitt keresztül. A romok még füstölögtek. Néhány rongyos asszony bémésködött utánunk csüggedten, könyek nélkül. Mi azonban frissek voltunk és amikor kemény lépésünk Brody kövezetén kopogott, vidáman énekeltük a hadinótává változott „Jaj Zuzsikám”-at. A városban a lakosság nagy örömmel és újongással fogadott bennünket. Két napi pihenőt katunk. Mi tisztek az előkelő nevű, de eléggé piszkos Hotel Bristol-ban szállottunk meg.

A város külsőleg alig szenvedett az oroszoktól, aminek az az oka, hogy gyorsan kellett kivonulniok és így a pusztításra már nem volt elegendő idejük. Mindössze a pályaudvart és a Frigyes-kaszárnyát röpítették a levegőbe. A város lakosságának száma természetesen megfogyatkozott. A polgárok nagy örömmel beszélnek az egy évesnél hosszabb orosz uralom megszűnéséről, amely sok bajt és bánatot zúdított rájuk.

Brody volt az első nagyobb város, amely a múlt év őszén orosz uralom alá jutott. Az ellenség meglepetésszerűen vonult be Brodyba, úgy, hogy a lakosoknak csak kis része menekülhetett el. Beszélnek, hogy a mikor az oroszok bevonultak, olyan rémület fogta el a lakosságot, hogy számos ember megőrült. A várost egy orosz őrnagy csapatai szállották meg, aki aránylag tisztességesen viselkedett. A kozákok azonban mégis számos rablást követtek el. Különösen az ékszerészek szenvedtek kárt, mert a kozákok minduntalan megjelentek és cszeszedték az órákat. A drága ékszereket nem bántották, nekik csak óra kellett, mindegy volt akármilyen.

Az orosz uralom első idejében nagy volt a drágaság, később azonban minden élelmiszer rendkívül olcsó lett. Viszont az is megtörtént, hogy egyes dolgokat éppenséggel nem lehetett kapni, sőt volt két olyan hónap, amikor a hus teljesen elfogyott.

Az orosz tisztek egészen otthonosan rendezkedtek be és szívesen látogatták a korzót. A lakosság köréből kevesen tartottak velük barátságot. A tisztek nem futarkodtak a pénzzel, szerettek jól élni, aminek a kereskedők és a vendéglősök, meg a kávéosok látták a hasznát. Minden alkalmat megragadták, hogy az úrnőkkel barátságot köthessenek és többen meg is házasodtak a városban. Azokat a családokat, amelyek ilyen módon összeköttetésbe léptek az oroszokkal, a polgárság bojkottálta. Brodyt különben ellepték az orosz félvilági hölgyek is és az éjjeli életet ugyancsak vidámmá tette az a két varieté, amely Oroszországból érkezett.

Az oroszok itt is, mint egyebütt, a zsidókkal bántak a legrosszabbul. Irgalmatlanul megsarcolták őket. A községbázisról, ahol pedig ezelőtt a zsidók voltak többségben, kiűzték őket. A hitközség elnökét bebörtönözték, majd pedig mint tisztt Oroszország belsejébe küldték. A lengyelekkel jobban bántak, habár ők is megszenvedték az orosz uralmat.

Az orosz papok alaposan hozzáálltak a térítéshez. A kegyelmi ortodox püspök hirdetésnyit

tett közzé, amelyben felszólította a római katolikusokat, hogy térjenek át az orosz hitre. A zsidók átteréséből nem kértek. A röpiratok egész tömegével árasztották el Brodyt, amelyek a céri uralmat dicsőítették és azt mondták, hogy Oroszország a világosságot terjeszti.

Amikor galíciai előrenyomulásunk egyre jobban tért nyert, az oroszok nagyobb szigorúsággal léptek fel Brodyban. Furcsa logikával a zsidókat okolták a folytonos vereségeikért és mint kémeikkel bántak velük. A kivégzések napiranden voltak. A zsidók vagyonát kontiskálták. Természetes, hogy az a tiszt, aki ezt végrehajtotta, alaposan megszedte magát.

Brody kiürítése sőt nagy izgalom volt a városban. Az átvonuló osztrák és magyar foglyoktól tudta meg a lakosság, hogy közeledik a felszabadulás órája. Az izgalom még növekedett, amikor behallatszott a városba az ügyek döngése. A ruszofilek pénzre tettek minden vagyonukat és sietve menekültek Oroszország belsejébe. Csakhamar követték őket az orosz csapatok is és így végre Brody felszabadult a tizenhárom hónapos orosz uralom alól.

Ma már egész normális az élet a városban. Az üzletek nyitva vannak és a forgalom igen nagy. A városi kormányzat ismét rendes kerékvágásba jutott. Elélményes bőven van. A lakosság boldog és lassan-lassan elfelejti mindazt a szenvedést, amely az elmúlt esztendőben érte.

K. S. dr.

Egy román király, aki bölcs volt...

(Románia Károly király hagyományait tolytatja. — Az entente teljes kudarcá Bukarestben.)

Tárhalmi tüdőbaj.

Bukarest—Zürich—Athén, szept. 15.

Románia semleges marad.

Athén. Románia magatartását itt a legnagyobb érdeklődéssel kísérik. Az hírlé, hogy az entente utolsó lépései Romániában oszódott mondták, miután Románia a semlegességét továbbra is meg akarja őrizni.

Zürich. Bukarestből jelenti a Züricher Tagesspiegel tudósítója: Az utolsó minisztertanácsban behatárolt magvitatták a Balkánon beállott új fordulatot és a kormány úgy határozott, hogy Románia megmarad semlegességében.

A néhai román király Erdélyről.

A Moldova írja: Egy román király, a ki bölcs volt és a hazáját nagyon szerette, életének utolsó napjaiban ezeket mondotta környezetének:

— Nekünk sohasem szabad Erdély elfoglalásával fenyegetődni. Oda csak akkor fogjuk a lábunkat betenni, ha tudni fogjuk, hogy soha senki és semmi sem fog kényszeríteni bennünket, hogy azt ismét el is hagyjuk. Ez volt a meggyőződése és a tanácsa — írja a Moldova — egy

nagy királyunknak. De Romániában már egy év óta nem ebben a szellemen dolgoznak. Ugy Filipescu ur, mint Take Jonescu egy idő óta nem tesznek egyebet, mint azzal tenyegedőznek, hogy elfoglalják Erdélyt. Sőt Filipescu több ízben megjósolta a napot is, amelyen akcióba fogunk lépni. A fenyegetőzés ezen politikájának az eredménye nemcsak hogy nem lett Erdély meghódítása, hanem hogy hosszú időre kompromittálva lett ezen terv megvalósításának a lehetősége. Ez ma már világosan kiderült, ennek dacára egyes emberek kibaszniálták, hogy maguknak népszerűséget kovácsoljanak belőle, ám-bár korábbi magatartásuk ezen kérdésben ezt egyáltalában nem teszi jogosulttá.

A négyesszövetség fiaskója a Balkánon.

Rotterdam. Konstantinápolyból jelentik: Az entente-diplomácia nagy kudarcot vallott a Balkánon. Minden mesterkedése hajótörést szenvedett Bukarestben, Szófiában és Athénben. Sassonovnak az a dumában történt kijelentése, hogy Oroszország Konstantinápoly birtokbavételére törekszik, eltűntette Románia és Bulgária szimpátiáját. Romániában attól félnek, hogy a központi hatalmak győzelmes előnyomulása Románia teljes körülzárására vezet. A „Times” azt írja, hogy Románia semlegeségének minden megsértése ellen védekezni fog.

Az orosz-román tárgyalások.

Bukarest. Az orosz és a román kormányok között a pétervári román követ közvetítésével megkezdett tárgyalás holt pontra jutott. Erre vall az is, hogy a román követ, a ki néhány nappal ezelőtt érkezett Pétervárról Bukarestbe, ismét visszautazott és azt mondják beavatott körökben, hogy újabb jegyzéket vitt magával. Ez a jegyzék Románia újabb követelésit tartalmazza.

A titokzatos minisztertanács.

Bukarest. Az „Universul” vasárnapi számában megírta, hogy hétfőn Bratianu miniszterelnök lakásán fontos minisztertanácsot tartanak, amelyen a törvényhozó testületek elnökei is jelen lesznek. Ugyancsak az „Universul” ma reggel megjelent számában kijelenti, hogy a minisztertanácsról közölt híre nem felel meg a valóságnak.

Román koronatanács a döntés előtt.

Bukarest. A mai fontos minisztertanács megbizta Bratianut, hogy sürgős jelentésben számoljon be a királynak a mai határozatokról és hogy kérje meg a királyt, hogy a döntés előtt még egy új koronatanácsot hívjon egybe.

A román mozgósítás.

Milano. A „Corriere della Sera” bukaresti tudósítója táviratozza lapjának, hogy a román mozgósításról szóló hírt nem tudja megerősíteni. Tény azonban, hogy Románia igen sok korszályt behívott. Ezzel szemben más korszályokból szabadságot is katonákat. Ami a román mozgósítást illeti, ennek külön mód-szere van, mely lehetővé teszi, hogy Románia bármely eshetőséggel szemben bármely napon készen álljon.

A román határzár megnyhült.

Szófia. Bár Románia fenntartja a központi hatalmaktól Romániába való szállítás ellen elrendelt határzár alapelveit, azonban egyes esetekben már többször is kivételt tettek. Románia abba is beleegyezett, hogy azt a gabonát, amelyet a központi hatalmak még a múlt évben vásároltak Romániában, elszállíthassák.

A román terménykivitel.

Bukarest. Számos jassyi terménykereskedő és földbirtokos elhatározta, hogy Berlinbe utazik annak a megbeszélése céljából, mily módon volna lehetséges a romániai terménykivitel az eddiginél kedvezőbb anyagi feltételek mellett újra felvenni. Együttal megkísérik a kieszközését annak, hogy a német kormány vagonokat bocsásson rendelkezésükre a magyar-román határtól.

Pánik Szerbiában Bulgária mozgósítása miatt.

(Görögország semleges marad. — Egy blokk az Északi tengertől Perzsiáig. — Bulgária szembe szegült az orosz zsarnokkal.)

Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 23.

Bulgária mozgósításának diplomáciai előzményei.

Bécs. A bolgár általános mozgósítás természetes következménye a Törökországgal való megegyezésnek és az entente-tal való tárgyalások megszakításának. A négyesszövetség hatalmai mindent megkíséreltek és megígértek Bulgáriának, hogy Görögországgal és Szerbiával szemben készek az erőszakot is alkalmazni, hogy Ferdinánd király megkaphassa azokat a területeket, a melyeket a négyesszövetség neki szánt. A míg azonban az entente mindent megígért, addig Szerbia nem akart engedni, Görögország kijelentette, hogy nem óhajt az entente rabszolgája lenni. Mikor már Bulgária előtt nyilvánvaló volt, hogy az entente minden ígérete csak üres beszéd, akkor következett el az, hogy a bolgár kormány hivatalos organumában leszögezték, hogy az „oly állam, a mely nemzeti önállóságát meg akarja tartani, kénytelen a tétlenségből kilépni, és fegyveresen várni a kellő pillanatot. Tekintettel arra, hogy Szerbia nem óhajtja a szerencsétlen Makedóniát visszaadni, és minden megegyezés lehetetlen, nem marad más hátra, mint biztos és hatékony eszközöket találni arra, hogy a bolgár nemzeti ideált megvalósíthassuk.” Ez egész világosan megmagyarázza a való helyzetet Bulgáriában. Radoszlavow szeptember 8-án kijelentette, hogy nem hisz Szerbia, Románia és Görögország együttes támogatásában Bulgária ellen. Ha Bulgária kénytelen lesz harcolni, akkor csak egy fronton fog megtörtélni.

Ehhez járult, hogy Bulgária és Törökország között létrejött a megegyezés és Radoszlavow kijelentette, hogy Bulgáriának Törökországhoz való viszonya kitűnő: a bolgárok tulajdonosai lettek a dedeagacsi vasútvonalnak. Ez a megegyezés Bulgáriát végleg elválasztotta az ententétől. A bolgár nemzet nyíltan szembe szegült az orosz zsarnokkal, aki azt kívánta, hogy Bulgária semmisítse meg Törökországot és siessen segítségére a négyesszövetségnek.

Most azonban még egy utolsó kísérletet tett az entente a legnagyobb titokban, de a négyesszövetségnek az az utolsó és elszánt mekkhuzása sem vezetett sikerre. Bulgária még nem is válaszolt erre a jegyzékre. Rendkívül érdekes különben, hogy mikor már minden reményt föladtak az entente diplomatái, nem szüntek meg elvetemült politikájukat tovább is űzni Bulgáriával szemben. Cruppi, volt külügy-miniszter köldetése tisztán diplomáciai célzattal volt. Cruppi az entente számlájára gabonát akart vásárolni. E célból negyven millió frankot hozott magával, azzal a

szándékkal, hogy Bulgária gabonabeszletének nagy részét lekötí. Ha Radoszlavow miniszterelnök nem tiltja be idejében ezt a tömegvásárlást, akkor Bulgária könnyen éhínségre juthatott volna.

Bolgárok lelkesedése.

Bécs. A Szófiából érkező összes jelentések hirt adnak arról a nagy lelkesedésről, amely a hadbavonulás alkalmából az országot elfogta. Tetőfokát érte el a lelkesedés, amikor egy makedóniai csoport, amely a szerb hadseregből szökött meg, egyenruházatában és fegyveresen a Marsmezőn felvonult. A „Narodni Prava“, amely tudvalevőleg a kormány lapja, a helyzetről való fejtegetéseiben a többi közt ezt írja: a bolgár nép, amely nem kívánta a háborút, de a mely még sem mondhat le nemzeti ideáljainak megvalósulásáról, most a legutolsó pillanatban ugyanazokkal az emberekkel akad össze, akik 1913-ban megszegették aláírásaikat és megrabolták hazánkat. Ahelyett, hogy lemondana sovinszta elítélteiről, Nis gunyolódik rajtunk. Bulgária, amely szavakban már eleget hallott, el van azonban határozva rá, hogy eltörli a Balkánon a rabszolgaságot.

Radoszlavow katonai tanácsadója.

Genf. A párisi Journal tudni véli, hogy a volt generálisszimusz, Sawow tábornokot Radoszlavow sürgönyileg Szófiába hívatta és az szombaton oda is érkezett és hosszasan tárgyalt Radoszlavowval.

Haragszik az entente.

Lugano. Bulgária mozgósítása az olasz sajtót a legnagyobb izgalomba hozta. A lapok dühös fenyegetéseket és szidalmakat tartalmaznak Bulgária ellen és követelik, hogy az entente lépjen fel rögtön erélyesen a bolgárok ellen.

Bulgária csatlakozásának jelentősége.

Konstantinápoly. A lapok kiemelik, hogy Bulgária csatlakozása által a szövetséges hatalmakkal Európa legfontosabb része az Északi tengertől a Persa öbölhöz egy összetűző blokkot képez.

Szerbia helyzete felette kritikus.

Szófia. Nisből jelentik: Az utóbbi napok eseményei az országban nagy pánikot idéztek elő. Hivatalos

körök Szerbia helyzetét felette kritikusan tartják, annál is inkább, mert azt hiszik, hogy Görögország és Románia semlegesek maradnak.

Pasics önmagát is ámitja.

Páris. A Petit Parisien jelenti, hogy Szerbia egyelőre katonai segítséget nem vár az entente-hatalmaktól, mert bizik a maga erejében. Szerbia municiót, nehéz tüzérséget, egészségügyi anyagot és személyzetet kért nagyobb mennyiségben és kapott is az entente-től és ezt a jövőben is készséggel bocsátják rendelkezésére az orosz, angol és francia kormányok. Szerbia egymaga fog megbirkózni ellenfeleivel. A francia és olasz segítség tehát egyelőre tárgytalan. Az entente erői a Dardanellákat fogják forszírozni. A Dardanellák bevétele esetén gondolni lehet az itt operált csapatok másutt való alkalmazásáról.

A lap információja annyiban hiteles lehet, amennyiben tudósítója éppen a napokban közölt egy intervjút, a melyet Pasicssal folytatott és így nem valószínű, hogy ez az információ is Pasicstól származik.

Bulgária katonai intézkedései.

Bukarest. Az „Universul“ tudósítója jelenti Giurgiuból:

Ruszcuki értesülés szerint a katonaság letoglatta a város összes rakta-raiban levő első szükségleti cikkeket; a lakosságnak megtiltották, hogy ezen árucikkekből vásároljon.

Tekintettel a közeli csapatellátásokra, a ruszcuki kikötőben és vasúti állomáson levő vagonokat kiürítettek és rendeletet adtak ki, hogy árut szállítása ne vegyenek át. Ugyancsak rendeletet kaptak az összes állomások a Ruszcuk-szótiai vonaton, hogy az összes vagonokat ürítsék ki és tartásuk készületben.

Ruszcukban az a hír van eiterjedve, hogy 3-4 nap múlva mozdósítják a bolgár hadsereget Szerbia ellen.

Görögország álláspontja.

Bukarest. A „Patris“ című görög lap, amely a Venizelisták leg tekintélyesebb lapjai közé tartozik, írja a következőket:

„A hatalmak melyik csoportjával menjünk?”

— A négyesszövetséggel, vagy a központi hatalmakkal?

A mi első kötelességünk az, hogy biztosítsuk hazánk integritását. Azután pedig azzal megyünk, aki biztosít bennünket abban, hogy a háboru után az összes görögök egy hazában egyesülten élnek. Egyebet nem kívánunk.”

Az orosz franktörörök. Kopenhágából jelentik: Az Uro Rossiji című lap a katonai cenzura engedélyével a következő táviratot közölte: Az utóbbi napok folyamán Kieve több foglyos csoport érkezett és a foglyok közt számos tiszt is volt. A legtöbb foglyot szabad csapataink, a polgárok, sőt az asszonyok sebesítették meg. Három asszony, aki a németekre bombát dobott, a robbanás következtében súlyosan megsérült.

Hindenburg a körülzárt Riga előtt áll.

(Dünaburg lövetése. — Russkij seregének sorsa meg van pecsételve.)
— Hivatalos távirati tudósítás. —

Milanó—Zürich—Kopenhága, szept. 23.
Dünaburgot harminc és felesünk lövik.

Milanó. A *Corriere della Sera*-nak jelentik Londonból: Az angol katonai körök Dünaburg elestét biztosra veszik. A németek harminc és feleséssel lövik a várat, melynek eleste minden percben várható. Hindenburg a körülzárt Riga előtt áll.

Russkij serege volt az utolsó remény.

Zürich. A *Neue Züricher Nachrichten* jelentí orosz forrásból: Vilna bevételénél is fontosabb és az orosz seregre nézve végzetesebb körülmény, hogy a németeknek sikerült Russkij seregét, a mely az oroszok utolsó reménye volt, északon két részre szakítani. Az orosz jelentések ezt leplezve bár, de beismerik. A mit Mackensen serege végrehajtott az orosz front kettészakításával, itt kisebb méretekben ugyan, de éppen olyan tényszerűen sikerült. Ez a Hindenburg stratégiájának új diadala. Russkij seregének sorsa meg van pecsételve. Kétségtelen, hogy Ivanow seregének Galiciában és Volhyniában sem lesz jobb sora. Itt tagnak megdőlni az orosz ellenállásnak utolsó pillérei.

Ujabb terület feladással számol az orosz hivatalos lap.

Kopenhága. Nagy felűdést kelt a *Russkij Invalid* egyik cikke, a melyben a lap katonai szakértője igen pesszimistikus véleményt mond az általános harcéri helyzetről.

— Egyelőre — írja az orosz katonai szakíró — nem lehet számítani arra, hogy az orosz hadsereg hátráló mozdulatai véget érjenek.

Eppen az volna a legnagyobb veszély az orosz hadseregre nézve, ha a front előretolt pontjain tulsokáig állana ellent. Ebben az esetben a németek kitűnő összeköttetések mellett megismételnék mindannyiszor bevált átkaroló mozdulataikat, a melyekkel szemben az oroszoknak most csak egy eszközük van a védekezésre: a fenyegetett területek leggyorsabb feladása. Oroszország közvéleményének nem szabad nyugtalanodnia akkor sem, ha az ellenség még ujabb több száz négyezögkilométer orosz földet fog megzárni.

Orosz támadások a Dnyeszter-fronton.

Csernovic. A Dnyeszter északi partján, a Szereth torkolatától keletre, változatlan hevességgel folynak a harcok. Ugy látszik, az oroszok hatalmas erőfeszítése csak arra való, hogy foglalkoztassák csapatainkat. Tegnap szakadatlan tüzéségi harcok után, éjjel többször is rohamot intéztek az oroszok állásaink ellen. Az ellenségnek ezek a kísérletei azonban eredménytelenek voltak.

Orosz jelentés a dünaburgi harcokról.

Budapest. A M. T. Iroda jelentése szerint az orosz vezérkar szeptember 19-én a következő jelentést adta ki:

Dünaburgtól nyugatra, a tavak vidékén a makacs harcok egyre tartanak. Iljuixtól északra heves ellenséges támadásokat visszavertünk és az ellenséget, mely nagy veszteségeket szenvedett, visszavertük lövészerkeikbe. Igen heves tüzéségi tüzelés után az ellenség támadott és megszállotta Jusikle falut, a vasut mentén Iljuixtól nyugatra. Seizin és Ozile tavak között az ellenség Imbrodi falut egész lövedékpárral árasztotta el, lövészerkeinket elpusztították és a csapatainkat visszazorították. Ellenséges lovasságot, amely a Pripjet folyón Kupista és Kozian közt át akart kelni, visszavertük. Ellenséges osztagok megkísérelték Molodiono vasuti állomás elfoglalását, de visszavertük. Solins, Novovilijeszk és Mo'odeeno közt a vasuti utak mentén az ellenséget elűztük.

A Vilia közepes folyásának több pontján és Vulna körül a németek átkeltek a balpartra. A Viviakony—Lida vasuti szakasztól nyugatra számos ellenséges támadást visszavertünk és az ellenségnek nagy veszteségeket okoztunk. A Lebieda jobb partján helyi jellegű összecsapás volt. A Szara számos pontján harcok folynak az átkelésért. Porzeccónál, Homintól északra tüzéségünk elpusztított egy ellenséges pontonhajót, amelynek legnagyobb része elsüllyedt.

Lokisjn az ellenség megszállotta. Novoselti mellett (Olkirtól északkeletre) a megerősített ellenséges állásokat frontálisan megtámadtuk és megkerültük. Az ellenséget elűztük innen. Üldözés közben csapataink elérték a Sityr hidját, amelyet az ellenség felgyújtott. Haderőnk egy részét újból megkerülte a visszavonuló ellenséget és az erdőben menekülésre kényszerítette. Kökit elfoglaltuk.

A Stubial folyótól és Dvno-Kom'enisctől nyugatra csapataink az ellenséget számos helyen megtámadták, egész sereg foglyot ejtettünk, midőn megkíséreltük kihasználni az ellenség rendtelenségét, mely az utóbbi időben mind gyakrabban ismétlődő jelenség. A Szereth-fronton helyi jelenlőségű ütközések. A harc a folyó közvetlen szomszédságában folyik. Kiemelendő, hogy Vikovic mellett a (Srumen-folyónál) Pinsktől délre egyik járőrünk ötszáz lépésnyire közeledni engedett egy német zászlóalj és körülbelül két századot gépfegyvertüzzel megsemmisített. Kolkínál lovasságunk rohamot intézett az ellenség megerősített állásai ellen, gépfegyvereket zsákmányolt és mintegy száz foglyot ejtett, míg maga csak jelentéktelen veszteségeket szenvedett.

Megcsalta a kormány a cárt.

Kopenhága. Pétervárról jelentik: A lakosság körében az izgalom folyton nő; különösen a munkások között. A sajtó könyörög a munkásokhoz, hogy ne idézzenek elő zavargásokat. A zemstvók ülésai igen izgalmas lefolyású volt. A legtöbb szónok olyan izgatott volt, hogy beszédében csak az uralkodó osztályt tudta szí-

dalmazni. A mérsékeltőbb politikusok közül *Gutsckow kijelentette, hogy a kormány a cárt megcsalta és a dumát, a népet és a hadsereget elárulta.*

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A színház hírei. Most már egészen bizonyos, hogy a színházszínház Csabán vasárnap szeptember 26-án fejezi be előadásait és hétfőn, szeptember 27-én érkeznek Aradra. Az első előadások szeptember 30-án kezdődnek és színre kerül az operette személyzet bemutatásával „*Bájos idegen*” új nagy operette, 8 felvonásban új díszletekkel és nagy kiállításal. Ez újdonság négyszer megy egymás után, csütörtök, pénteken, szombaton és vasárnap. Vasárnap délután mérsékelt helyárral „*Varázskeringő*” operette kerül színre. Ezen előadásokra jegyek már kedd reggeltől válthatók a téli színház pénztáránál rendes tavalyi leszállított esti helyárral. Bérelni is folyton lehet még kedvező feltételekkel és a bérlet árak három részletben fizetendők. A n. é. közönség figyelmét felhívjuk a legújabb színházi jelentésekre. Az idei új színlap is holnap jelenik a falragaszokon és az üzletekben.

* Rejtélyes hotelszoba. (Grandiózus detektívdráma az Apollóban.) Régen mutattak be a mozi-színházak olyan nagyszabású s idegizgatóan érdekfeszítő detektívdrámát, mint amelynek premierjét péntekre tűzte műsorra az Apolló színház. A rejtélyes hotelszoba ma a fővárosi mozi-színházaknak is egyetlen nagy eseménye, amely elhomályosítja minden más moziképeket a sikerét. Csupa túlfeszített izgalom, látványoknak szinte idegtépő ez a detektívdráma, mert azok az akciók, amelyeket a bűnügyi filmekben láttunk, szinte sűrítve, szinte hiánytalanul, rafináltabban tökéletesítve találkoznak itt egymással. Két szeniális ember, a menekülés és a hajsolás két nagyszerű rutinje és taktikusa a két főszereplője a darabnak s lépten-nyomon olyan helyzetek elé állítják egymást a betörő és a detektív, amely más számára egészen megoldhatatlan lenne. Egyetlen óriási mozgalomosság és izgalom e darab, amelynek meséje hallatlanul merész, a bűnügyi történetek között is rendkívüli. Leírni néhány sorban lehetetlen annak fordulatait s váratlan meglepetéseit csak ott a mozi-színházban tudjuk megismerni és élvezni. A szenzációs műsorra való tekintettel az előadások nem folytatóságok. 3

* Erdő mélyén. (Irodalmi szenzáció az Urániában.) Egy valószínűségi irodalmi est, a maga ragyogató szépségével és felemelő élvezetével zajlott le tegnap a színházban. Egy minden ízében irodalmi és értékes film pergett le szemünk előtt. Egy régi történet a maga homályos turkolt távlatában szinte ismeretlen emberekkel jelenik meg szemünk előtt és lefolyik egy nagy küzdelem, melyben a szolga és ur áll egymással szemben s mellettük mindig párhuzamosan fel-lel tűnik a szerelemnek aranyos sugara, mely friggel akarja a két család tagjait összekötni, hogy közük sok időre, talán örökre békét hintsen. Amde hosszú és nagy küzdelem kell keresztül mennie az embernek, míg végre az érzéseknek a hatalmas ereje győz. Az erdő mélyén, kétes sötét éjszakán az apa fegyvertől véletlenül megsebzett leány vére engeszteli ki a haragosokat. — *De Profundis* tilmszenzáció közkívánatra legközelebb az Urániában. 5

* Új harcéri fővételek az Apollóban. Bresztlitovszk elfoglalásáról és a tiroli harcokról készült legújabb eredeti mozgóképfővételeket pénteken és szombaton mutatja be az Apolló-színház a „Rejtélyes hotelszoba” című 4 felvonásos szenzációs detektívdrámával egy műsoron. 3

Kitüntetés. A király *Heinrich Gyula* Acsev. mérnököt, az Acsev. aradi lőtőházának helyettes főnökét, a hadseregnek tett kiváló szolgálatai elismerésül a vitézségi érem szalagján viselendő arany érdemkereszttel tüntette ki.

Hazamennek a bolgárok harcolni.

(Ferdinánd cár parancsa. — Az aradi öreg bolgár pék.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 23.

Az Aradon átrobogó vonatok már néhány nap óta szokatlan utasokat visznek: fekete hajú, lángoló szemű embereket, makedon-bolgárokat, akik a bolgár mozgósítást megelőző behívás következtében keltek utra. Ma azonban már sűrűbb lett a számuk és külön kocsit kapcsoltak a vonatokhoz a bevonuló bolgár tartalékosok részére. A külön kocsit röpti a határig. Predeálíg a megmozduló, fegyverbelépő bolgár hadsereg katonáit. A hazautasok többsége azonban még ma is makedon-bolgár.

A legtöbbször az odrini, ahogy magyarul mondják, a drinápolyi önkéntes légióban szolgált és végigharcolta mindkét balkáni háborút. Most mennek az ezredükhez, három heti fegyvergyakorlatra hívta őket a király. Azokat, akik nem voltak katonák, negyvenöt napi kiképzésre hívták és most mennek Drinápolyba. Nagy örömmel mennek, szinte hálásak azért, hogy mehetnek. Tudják, hogy a hazáért mennek.

Magyarországon talán háromezer makedon-bolgár él elszórva az egész országban. A legtöbbször pék vagy cukrász. Kertész alig van közöttük, de van sok gyári munkás. Ezek most előbb mind Pestre jönnek és innen továbbítják őket hazafelé. Kiállítják utlevelüket és az igazolványaikat, azután a naponta jelentkezők egy csoportban utaznak el estefelé a keleti pályaudvarról. Predeálíg külön kocsit kapnak.

Aradról is siettek fel Budapestre a még itt tartózkodó bolgárok Ferdinánd cár hívó parancsára. Ma is átutazott Aradon a bolgártranszportban egy barátságos öreg bolgár, aki az állomáson lelkesedve és boldogan intett búcsút az aradiaknak, akik közt oly sokáig élt. Végigszalad a perronon, amíg áll a vonat és ismerőst keres. A háta már görbe és a kétágu szakállá inkább szürke, mint fekete.

— Onként jelentkeztem — mondja a hozzá intézett kérdésre. — Nem én vagyok az egyetlen. Többen jöttek Pestről, meg a vidékről. A konzulátuson megírták a jelentkezési kérvényünket, azután mehattunk a transzporttal. *Dimitri Nikolov a nevem, hatvankét éves vagyok és Dibrában születtem.* — Most szolgálni akarom a hazát, hát jelentkeztem önként. *Aradon pék vagyok, de megyek haza örömmel. Nem vagyok én még öreg. Nekem is csak úgy kell Makedónia, mint a többieknek.*

A bolgár-tartalékosokat vivő vasuti kocsis utasai közül többen is odagyűlkeznek és helyeslően bólogatnak. Sötétbarna, csaknem fekete arcok, szénfekete bajuszok, lelkesen ragyogó szemek, furcsa kis kerek kalapok: az első pillanatban cigánynak nézné az ember őket. Pedig ezek, a darabokra szaggatott, vérrel öntözött, halálig sanyargatott Makedóniának fiai, akik már kétszer is hareba vitték az életüket a hazáért és — ők mondják — százszor is szívesen mennének. A legtöbbször látszik, hogy munkásemberek, de van egy néhány közöttük, aki egész urasan öltözik. Az egyik ilyen megszólítjuk.

— Dimitri Atanaszov vagyok — mondja jó magyarsággal, azután kiegészítésként a sarzsiját is hozzát teszi: — Káplár az odrini önkéntes légióban. Budapesten a Máv. gépgyárban dolgoztam. Most megyek haza.

Ragyog az arca. Nagyon érdekes: valamennyiükre kiül a fény, a fekete arcok pirosra izzanak, felhúzódnak a bajuszos ajkak — mosolyognak és úgy mondják egyszerre, mind, mintha kommandóra mondanák: haza, haza. Egyszerű lelkű, primitív emberek, ami a lelkükben ég, az arcukra is kiürödik. Atanaszov folytatja:

— Résztvettem mindkét nagy háboruban, harcoltam a törökök ellen és a szerbek ellen is, azután visszajöttem Pestre és most megint megyek haza, mert hív a cár, a mi atyánk. **Kétszer már hívtak, de százszor is szívesen mennék.** Nemcsak én, kérdezze meg valamennyit, mind azt mondja. Százszor is szívesen. En mondtam ezt mindenki nevében, én Dimitri Atanaszov.

— Hová való maga? — kérdezik a lelkes bolgár káplártól.

— Drinápolyba, de az anyám, meg az apám Monasztírban laknak.

Most minden eszébe jut az embernek, amit Monasztírról írtak a bolgár újságok. A kipusztított makedon családok, a sok-sok vér, a kiadások, gyerekek sanyargatása, asszonyok vesztölutása, lányok gyalázása, minden-minden, ami az arcukról is olvasható.

A vonat indulásra készül. Az utazó tartalékosok sietnek vissza kocsijukba. Nóta harsan föl: a nemzeti himnusz, a Sumi Mariát éneklék tele torokkal, lelkesedve. Azután bolgár kiáltások hangzanak:

— Dolu Srbija... Le Szerbiával...

— Dovidanye vav Nisi! — kiabálja boldogan az öreg Nikolov Dimitri a robogó vonat ablakából. — Viszontlátásra Nisben.

Es ez százszor is felharsan. Le Szerbiával... Közleg a bosszu órája... Látnak egymást Nisben... Találkoznak Nisben... Viszontlátásra Nisben...

Öreg népfelkelők felmentése. Sándor János belügyminiszter nagybontosságu rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a 42-50 éves népfelkelők felmentési rendszeréről. A kormány kimondja eszerint, hogy az 1872-1885 évben született népfelkelésre kötelezettek felmentésében ugyanazok az elvek az irányadók, mint az eddigieknél. (Közözü üzemeknél, intézményeknél a nélkülözhetetlenség.) E korosztály népfelkelésre kötelezettei csak akkor menthetőek fel, ha a felmentésnél tekintetbe vehető alkalmaztatásukban legalább 1915 július 1 óta vannak. A közhivatali alkalmazottaknál a felmentési kérvényüket a lehetőséghez képest együtt kell beadni, a belügyi igazgatás ügykörébe tartozó városi községi közüzemeknél, közérdekű intézményeknél, vállalatoknál, üzemeknél stb. alkalmazottak felmentése javaslatát pedig mindenkor egy megindokolt jelentésben egyszerre terjesztendők fel a főispán által. Erre az időpontot úgy kell megválasztani, hogy a felmentések elintézhetőek legyenek, mielőtt a bevonulásokra sor kerülne. Felhívja a kormány a polgármester figyelmét arra a visszásságra, amely bekövetkező, ha ugyanazon hatóságnál az idősebb korosztály alkalmazottaknak a felmentésből való kizárásával fiatalabbkorú alkalmazottak kapnának felmentésre javaslatot, illetőleg ha a fiatalabb korosztályhoz tartozók — régiebb intézkedés alapján — ezen öregebbekkel szemben, mint felmentettek szerepelnének. A hadműveletek terjedése a hadsereg érdekeinek kielégítését még fokozottabban állítja ugyan előtérbe, mindazonáltal elváróm — mondja a miniszter — hogy a polgármester ur a hadsereg fegyveres erejének meglehető kiegészít-

hetése mellett a felmentést tárgyilagos bírálata alkalmával a közigazgatás zavartalan menetének biztosítását is szem előtt tartja és a kielégítendő érdekek kellő összhangba hozásával azt is tekintetbe veszi, hogy jóformán ehhez a most szóba jövő korosztályhoz tartoznak a közigazgatásnak kipróbált, nagyobb részben vezető tisztviselői is.

(A kincstár nem vásárol élelmiszereket a piacon. — A polgármester megnyugtató nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 23

Sok lecipuskás élelmiszerezsorásnak esik le az álla bizonyára arra az üzenetre, amelyet ma küldött a kormány mindazoknak, akik arra számítottak, hogy a katonai kincstár megint két kézzel fogja szétzórni a százazereket a jó falusi nép között. Már szinte láttuk a kövérre hizott parasztszasszonyt, aki a farlón feleseperedett tyukjáért olyan árat kér, hogy a mult heten a falusi boltosnál vásárolt selyemruha árat kilizethesse belőle és a csendesen pipálgató gazduram pedig a tehénkéje árán megveszi a hadbavonult szomszédnak cserepes tanyáját. Egy aradi hentes mondotta el az Aradi Közlöny munkatársának, hogy a mult heten Uiszentannán 26 darab sertésért 30.000 koronát ígért egy parasztagzának, aki azonban kijelentette, hogy noha tízezer koronában sincs a 26 darab állat, de harmincezer koronáért nem adja, mert úgy tudja, hogy a kincstár majd drágábban megveszi. Így spekulál a falu, abban a biztos tudatban, hogy a katonai kincstár a kezébe kerül és sovány jószágából zsírt présel ki.

Óriási esalódás éri ezeket a tisztelt üzös-rásokat, mert a kereskedelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetemben küldött leiratában arról értesíti a város közönségét, hogy

a katonaság mindennek előven el van látva és ha mégis rekvirálni akarna, akkor a polgármester tegyen rögtön sürgős jelentést a miniszternek.

Tehát a katonaság semmiféle élelmiszert sem a városban, sem a megyében vásárolni nem fog. Tehát azok, akik otthon tartják a készleteiket, nagyon keservesen csalódtak, ha azt hiszik, hogy itt a nagy idegenforgalom, vagy a katonai kincstár szükségletei következtében az égit emelhetik az árakat.

Variassy Lajos polgármester annak a kijelentésére hatalmazta fel az Aradi Közlöny munkatársát, hogy értesítése szerint a katonaságnak minden élelmiszereből óriási készletei vannak és az aradi piacon vásárolni nem fognak. Nincs semmi komoly ok arra, hogy a közönség nyugtalanodjék és tömeges vásárlásaival összpassa a helyzetet visszaadni úgy is hajlandó termelőket és árusokat, akik látva a publikum félelmét, minden pillanatban változtatják és emelik az élelmiszerek árát.

A miniszter rendelete nemcsak Aradnak szól, az általános érvényű az egész országra és amint nem vásárol a katonaság Aradon, úgy nem szerzi be szükségleteit más piacokon sem. Tehát attól sem kell tartani, hogy az aradi piac árszai majd másfelé gravitálnak. Ott sincs rájuk nagyobb szükség, mint máskor, ellenben ott megeshetik velük az is, hogy a hatóság szigorúan megbünteti őket, ha a megszábot áruknál drágábban akarják a közönségre rászózni a portékájukat. A hatóságnak minden figyelmét most a közéletmezéire kell koncentrálni és emint másutt elő tudta esni például a sertészsírt a rendőrség, úgy nálunk is piacra fog jönni. Nem a katonaság, de majd a polgári hatóság fogja rekvirálni. Ha a termelők a háboruban hazatias kötelességüket úgy értelmezik, hogy a szegény fix fizetésű ember az ő zsebeiket tartozik hizlálni, akkor a hatóság sem lehet kíméletes velük szemben.

Aradmegyei hercegek a harctéren.

(Thurn-Taxis Miksa és Viktor kibékülése. — Kalandos szökés Londonból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 23.

Az Aradi Közlöny többször megemlékezett arról az ellentétéről, amely Thurn-Taxis Miksa herceg és bátyja Viktor között keletkezett egy aradmegyei birtok miatt. A két millió korona értékű birtokot a két esztendővel ezelőtt Bécsben elhunyt Thurn-Taxis Matild hercegnő végrendeletileg öccsére, Miksa hercegre — a király keresztfiára — hagyta és Viktor herceget kirekesztette a végrendeletből. Ebből per támadt, amelyet az aradi törvényszéken indított meg Viktor herceg a végrendelet megsemmisítése végett. A per folyamán a herceg ügyvédje azt vitatta, hogy a végrendelet szabálytalan, mert az egész nem egyéb, mint a hercegnőnek öccséhez, Thurn-Taxis Miksához, tanuk ellenjegyzése nélkül írott levele, amelyet formális végrendeletnek elfogadni nem lehet.

Mint most értesülünk, a per nemrég megszűnt. Erre vonatkozóan kérdést intéztünk Miksa herceg ügyvédjéhez, Nikolits Döme dr. aradi ügyvédhez, aki a következőket mondta:

— A két herceg között keletkezett per megszűnt, mert a peres felek elintézték az egymás között támadt differenciát és most a legnagyobb békességben vannak. A per különben is csak félreértésből keletkezett, amely arra vezethető vissza, hogy Viktor herceg az év egy részét Londonban szokta tölteni és így nem tudott közvetlenül érintkezni testvérével. Viktor herceg tudvaleg amerikai milliárdos leányt vett feleségül és egyébként sínes rászorulva a testvére örökségére. A háboru lehetővé tette, hogy a fivőrek találkozzanak egymással és így eloszlassák a vélt ellentéteket.

— Jelenleg mindkét főúr az osztrák-magyar hadseregben mint huszártiszt szolgál.

Mindkét herceg valóban példamutó módon viselkedett a háboru folyamán. Viktor herceg valamikor aktív főhadnagy volt az egyik huszárezredükben, de aztán kilépett és külföldön élt. A felesége, mint mondtam, amerikai hölgy és hónapokon át szoktak Londonban tartózkodni. Amikor kitört a háboru, Viktor herceg azonnal elhatározta, hogy hazája védelmére siet. Nem tett ugy, mint László Fülöp, aki sietett letenni az angol állampolgári esküt. A herceg hajóra ült és megszökött Angliából; szökött, mert akkor már minden fegyverfogható magyar, osztrák és német férfit visszartartottak az angolok. Viktor herceg hajója Franciaországban kötött ki. Ott letartóztatták az osztrák főúri család tagját és fogságban tartották. Azonban ő a francia fogságból is megszökött és hosszas bolyongás, vesződség, bujkálás után szerencsésen megérkezett Németországba. Én Bécsben beszéltem vele ez év tavaszán, amikor odaérkezett s nekem elmondta, hogy milyen botrányosan bántak vele a franciák. Márciusban, mindjárt megérkezése után jelentkezett régi ezredénél és hamarosan a harctéren került. Most az olaszok ellen küzd. A felesége Londonban tartózkodik és bizony csak nagy nehezen és ritkán tudnak egymással levelet váltani.

— Miksa herceg most 45 éves. Nem volt kalona, de nem várta meg amíg a 43–50 éves B. osztályú népfőlköket sorozzák, hanem még a mult évben önként jelentkezett és a huszárokhoz osztották be. Most Budapesten tartózkodik és minden nap várja, hogy a harctéren vezényeljék. Rövid időn belül ő is a harctéren kerül. A napokban elesett Emil herceg unokaöcséje volt a most említett két hercegnek.

tára vonatkoznak, amennyiben azonban a szállítás egyéb togyasztási cukorfajban, vagy más csomagolásban történik, akkor a második táblázatban megállapított árpótlék-felszámításnak, illetve árlévonásnak van helye. Ha a szállítás nem teljes kocsirakományban, hanem kisebb mennyiségekben történik, úgy fuvardíj-többlet költség címén árpótlékot lehet felszámítani, még pedig ötven métermázsra és ennél nagyobb mennyiségek szállításánál 50 fillér, ötven métermázsánál kisebbeknél pedig egy koronára.

A rendelet szerint nagykereskedői forgalom alatt azt a forgalmat kell érteni, amely a fogyasztási cukrot közvetlenül a gyárból vásárló nagykereskedő és a tőle továbbeladás végett vásárló kereskedő közt bonyolítódik le. A közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban viszont a követelhető legmagasabb ár az alapárhoz hozzáadhatóan a nagykereskedői forgalom részére száz kilogrammonként legfeljebb nyolc fillér, amihez fuvarozási költségek és esetleg helyilletékek címén az az összeg is felszámítható, amelyet a közigazgatási hatóság megállapított és közzétett. A maximális árak október negyedikén lépnek életbe és a fenti rendelkezések kihágása két hónapig terjedő elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

A cukor árának

maximálása.

(A kormány új rendelete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 23.

A mai hivatalos lapban a kormány rendeletet tett közzé, amellyel az egész országban meghatározza a fogyasztási cukorért a nagykereskedési forgalomban, valamint a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban követelhető legmagasabb árakat.

A fogyasztási cukorért ezentúl a nagykereskedői forgalomban száz kilogrammonként legfeljebb két koronával magasabb ár számítható annál az alapárnál, amely az illető fogyasztási helyen érvényben van és amely az egyes fogyasztási helyre szóló fuvarkülönbözetet teljes kocsirakományra nézve már magában foglalja. A megállapított alapárakat külön táblázat foglalja magában. Az első táblázat meggyenként, törvényhatóságokként, illetve városokként határozza meg a maximális alapárakat, amelyeknek legnagyobb tétele 103 korona 75 fillér, még pedig Kézdivásárhelyre vonatkozóan, a legalacsonyabb ár pedig 96 korona 50 fillér. Felsőgallán van érvényben. Ezek az árak az elsőrendű, nagy süvegekben való cukorfaj-

Hat koronás zsirt árusít a város.

(Ráfizetés huszonnégyezer korona. — Gazdagok nem vásárolhatnak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 23.

Arad város tanácsa azt a soha meg nem bocsájtható hibáját, hogy a közlelmezési bizottságra hallgatva, elutasított egy négy korona husz filléres zsir ajánlatot, most jóvá tenni igyekszik az által, hogy maga gondoskodik elegendő zsirról és azt állandóan a beszerzési áron alul bocsátja a közönség rendelkezésére.

Még a mult hét folyamán, amikor Varjassy Lajos polgármester az aradi hentesekkel tárgyalta és ama kielentésükre, hogy 2–3 hét időtartamra garantálják az elegendő zsir mennyiségét, ha a tanács hat koronába állapítja meg a zsir árát, érkezett egy fővárosi teljesen megbízható cégtől ajánlat zsirra, de hat korona nyolcvan fillérrel. Ugyanez a cég kínálta két hónapja a zsirt négy korona husz fillérért. A tanács bizva a hentesek ígérétében, ismét mellőzte az ajánlatot, de két-három nap múlva kitűnt, hogy hiába emelték a husz és zsir-árát az aradi piacon, e két cikk alig, vagy egyáltalában nem kapható. Tehát a tanács végre belátja, hogy a háboruban csak az veszi valamire, aki a saját erejéből képes cselekedni, most már elhatározta, hogy gondoskodik akár-milyen áron is zsirról, mert a kormány nem hallgatja meg a siránkozásokat és nem hajlandó az állatok horribilis áremelkedésével foglalkozni, a helyzetet javítani. Meisztróvics János tett ugyan ajánlatot husra és zsirra, de ennek teljesítése olyan politikai szempontoktól függ, amelyek mérlegelése ugyancsak a kormánytól függ és így kétes, vajon lehetővé válik-e az anyag beszerzése.

Vissza kell tehát térni a fővárosi cég ajánlatára, amely azonban drágább az aradi maximális árnál. A közlelmezési bizottság holnap tartandó ülésén foglalkozik majd a zsir vásárlással és valószínű, hogy a magasabb ár ellenére is rendel a bizottság három vaggon zsirt és noha hat korona nyolcvan fillért fizet, a város hat koronáért fogja árusítani. A város huszonnégyezer koronát fizet a zsirra és ezt abból a prémiumból fedezi, amelyet a malmok a lisztüzlet után fizetnek a városnak azzal a határozott kikötéssel, hogy azt élelmezési célokra köteles fordítani.

Ez a rendszer német és Ausztria is ugyan-azt cselekedte a gabonával. Drágán vette a gabonát és olesón adta, hogy a lakosságot buzakenyérhez juttassa.

A városnak kötelessége a közlelmezésről gondoskodnia, azonban nem az a feladata, hogy közpénzből a gazdagok asztalát lássa el olesó élelmiszerekkel. Eppen ezért az a terv, hogy a város az olyan cikkeket, amelyeket csak ráfizetéssel adhat el, nem az egész közönség részére, hanem csak bizonyos létminimumon alul állóknak bocsátja rendelkezésükre. Hogy hol kezdődjék az a vagyoni határ, amely igényt tarthat arra, hogy a közvagyonnal siessen segítségére a város, ezt megfontolást tárgyává kell tenni. Körülbelül bizonyos, hogy bizonyos magasságban álló háztartások maguk tudnak gondoskodni zsirról és ninosenek ráutalva a városi élelmiszerüzletre. Bizonyos az is, hogy az esetre, ha általánossá teszik a zsir eladást, akkor a vagyonosabb ember egyszerre nagyobb mennyiséget vásárolhat, mert van pénze hozzá és vagy gyorsan elfogy a zsir, vagy pedig nagyobb mennyiséget kell a városnak beszereznie. Már pedig a közpénztár ráfizetési hajlandóságának is vannak természetes és szükséges korlátai. Mindenesetre nagy körültekintéssel kell ezt a fontos kérdést elbírálni és ha az igazságos cenzust megtalálták, akkor a végrehajtás nem okoz nehézséget. A rendőrség éppenugy kiállíthatja a zsir vásárlásra jogosító igazolványt, mint ahogy más igazolványokat ad ki.

Egy lépést sem jutottak előbbre az olaszok négy hónap alatt.

(Az utolsó támadási kísérlet San-Martinónál. — Kudarcc-kudarccra az egész olasz fronton.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23

A haligatag alpesi óriások fejét friss hó borítja. A Stiffer-Joch magas szerpentinu ján nedves hó táncol, míg lábánál, Meránban és Bozenben éget a nap a szőlőlugasok alatt s az érő szőlő úgy csillog, mint a smaragd és rubin. Jön az ősz és bezárja az alpesi vár te' hobe érő kapuit. Ezzel egyuttal bezárul egy olyan háborúnak első fejezete, amilyent a világtörténelem még soha sem látott, e négy hónapos háborúnak, amely négyszáz kilométer hosszú fronton dühöng és amelyben a támadó össze-vissza sem tett egy lépést előbbre. Több százezer olasz katona elesett, megsebesült, megszámlálhatatlan millió értékű vagyont pufogtattak el a sziklákon, sok millió lirát elpazaroltak. Nem szabad azt hinni, hogy az olaszok nem követték el mindent, hogy áttörjenek, vagy pedig, hogy az első hónapok balsikerei után defenzívába mentek át. Csapatunk még ma is idegző készenlétben állnak, még ma is számtalanszor kilométer hosszú területen, pozícióharcokban, férfi férfi ellen kénytelen küzdeni. *Höfer mai jelentése szerint ma zárult le Olaszország elleni háborunk negyedik hónapja, de harcvonalunk szilárdabban áll, mint valaha.* Ennek bizonyosságául összefoglaló képét adja Leonhard Adelt az utolsó napok történetének, amely egyuttal a hadjárat első szakaszának eme befejező időpontja alkalmából élénk színekkel rajzolja meg a helyzetet.

Még mindig a *doberdoi* fensik az olasz támadások sarkpontja. Azt hiszik, hogy ez a siker lépcsője és pedig — nem annyira katonai, mint inkább politikai szemmel nézik az eredményeket — *Trieszt a nove*. Kétszáz ezer halott és sebesült a betét és ezzel szemben Vermeiglianonál és Sdrausinnánál elragadták a fensiknek a szélét. Ez területben kifejezve egy kilométer hosszú földnyulvány, amely nyugattól keletnek megy, katonailag pedig még egy lépést sem jelent előbbre, mert a fensik széle omladék és meredéken lefelé eső út. A megerősített hegyi állásaink csak mögötte kezdődnek el.

Egy reggelen ismét szóhoz jutottak az igen nehéz, nehéz és könnyű ágyuk és immár elhasznált háromszáz csőből gránátos esett állásainkba. Volt egy pár halott és sebesült, beszakadt árok, felszakadt tölcser. Monte San Michele és San Martino del Charso között különösen sűrűen esett a gránát. Mintha csak kövezők dolgoztak volna, úgy hangzott. Csapatunk tudták: Záróüz, vigyázat! És tényleg, mikor a nap lemenőben volt, a sdrausinnai vasuti töltés mögött láthatóvá váltak az olaszok ritka rajvonalai, elől rappörök, drótvágópillókkal, kézi gránátokkal, mint az indiánok, hasoncsuszva, sziklától-sziklára fedezéket kerestek. Mögöttük az ellenséges lövészek. Rosszul lőttek, mert a nap a szemükbe sütött. Annál jobban lőttek a mi katonáink. A riadóra a hátulsó bombabiztos állásainkból előre siettek, ahol az eltakart lövészárkokban fegyver-fegyver mellett kandikált ki a löréséből. Minden egyes ember állásán a nevét feltüntető táblácska volt megerősítve. Egyenként vették az olaszokat célba és az a kéz, amely felemelkedett, hogy kézigránátot dobjon, összetörve hanyatlott le, az a szem, amely egy kő mögül kipislanított, örökre lezárult. Más fegyvereink is voltak: farkasvermek, amelyeknek veszedelmeit vékony földréteg fedte, spanyol lovasok, amelyek mint a kísértetek emelkedtek hirtelen a magasba, lánghajítók, aknák, kézigránátok és fegyvergránátok és mindenekelött a gépfegyverek szorgalmas tak-takja. Ami megmaradt

az ellenségéből, az visszafutott a San Martino felé vívő utat szegélyező fal mögé. Azonban a rajvonal rajvonalat követett, előbbre vonultak és megsebesültek, mint a hullám a tengerparton. Tüzérségünk, a mely eddig hallgatott, kitért, srappeljei fehér és vörös-sárga-barna felhői úgy száguldottak a menekülőik után, mint a kísértetek. Az olasz tüzérség dörögve válaszolt. Hirtelen beesteledett és a fekete földszők-kutak úgy tűntek fel, mintha tüzhányók lennének. Egyszerre elhallgattak az ágyuk és ezerszeres „Avanti,” ezerszeres „Urrá” hangzott fel. A fényzőrök és fénykévi megvilágították a rohamoszlopokat és az emberek a kezükkel takarították el megvakított szemüket. Egyszerre aknák vágódtak fel a tüzet, követ, emberi testrészeket dobtak a levegőbe s a gépfegyverek úgy kattogtak, mint a varrógépek. A legelől lévő támadók eljutottak a tuskésdrótokig, de beléjük gabalyodtak és elesetek szuronyaink alatt, vagy megadták magukat, a többiek pedig eltűntek, mintha az éjszaka elnyelte volna őket. *Es volt az utolsó támadási kísérlet San Martinónál.* Talán valami különös dolog volt ez? Ez csak egy olyan nap volt, amilyen már sok volt e'ötte és sok lesz utána. *Höfer egy sort szokott szentelni neki.*

Husz órai emberteletti idegmunka után hetvenórás kimerültség jött, amelyet a halottak eltemetése és a sebesültek elhelyezése töltött ki. Katonáink kijavították árucaikat, a tüzérség szakadatlanul lőtte San Pietrot, Cassiglianot és Pierist és felijesztette Montalcone hajógyári munkásait. Repülőik felderítettek, bombákat dobtak, találkoztak és lőtték egymást. Ellenséges patulok egyre gyakoribbak lesznek és két egymást követő reggelen oly közel csirkészték magukat a rohamoszlopok a Vermeigliano—Zelz közti szakasz akadályaihoz, hogy kézigránátokkal kellett őket elűzni. A harmadik nap az ellenség elárulta szándékát. Ezer és ezer gránát osapott le a Vermeigliano és a Monte Cosisch közti területre. Csak kevés ember maradt ebben a pokolban, a legénység bombabiztos fedezékekbe vezényelték, a tartalékok pedig megfelelő távolságban helyezték el, hogy a várt rohamnál mindjárt készen legyenek. S elérkezett a támadás. Előbb az aknavetőlépők léptek akcióba. Ahol erősebb osztagok keresztüljutottak a drótsövényekén, halál várt rájuk. Vagy a gépfegyverek tüzeiben, vagy a közelharcban, de az olaszok támadása mindig összeomlott.

Feltűnő módon nyugodtak most az olaszok Görz előtt, amely pedig kezdetben vágyaik natovábbja volt. Amióta Podgora vitéz védőjének, Zaidler vezérőrnagynak nevét hivatalos jelentésükben tiszteletteljesen megemlítették, amióta egy elévedt gránát Körner alvezredet, a zseniális tüzérségi vezetőt automobil utján megölté, azóta hiányzik az olasz jelentésekéből Görz, Podgora, sőt Plawa neve is.

Tolmeintől Piawüig az Isonzo egy latin S. betűt ír le, amelyek felső hajlásában van Tolmein városa, Wochein kapuja. Ezt a kaput akarta az ellenség egy hónapon keresztül hasztalanul betörni. Egy egész hadtestet állított ellene, amelynek magvát a hetedik gyaloghadosztály képezte a amelyhez kiválasztott alpini és bersaglieri zászlóaljkat osztottak be. Tolmeintől délre tőri át egy mély és keskeny szakadékban az Isonzo és a bele torkoló Idria a Santa Lucia sziklái, amelyek négyszáz méter magasan meredeznek az Isonzo mellett. Eme hegyi állás ellen irányította az olasz nehéztüzérség szakadatlanul tüzelését s amikor azt hitték, hogy a mieinket már eléggé megpubították, mindig rohamra került a sor. A leghevesebb sturmok szeptember 9-én, 12-én és 13-án voltak. Ezek a napokon a bersaglierik egész a drótsövényekig s a sziklára vájt lövészárkokig jutottak el. A védők géppuskáihoz és bombavetőihez itt kőlavínak járultak, amelyek

a támadókat a mélységbe zudították. Estére az összes magaslati állások ismét a védők kezében voltak, a sziklák és szakadékok megteltek olasz hullákkal a különböző olasz ezredek létszámuk negyed részét veszítették el.

Balkáni képek.

(Történetek Bukarestből. — A kivitei tilalom a gyakorlatban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 23

Rotheit Rudolf, a Vossische Zeitungnak a Balkánra kiküldött kitűnő tudósítója írja a következő jellemző apróságokat:

Az olaj.

Hogy lehet repcét kiszállítani, ha a repce-kivitel tiltva van? Ez elé a nehéz kérdés elé állította a román kormányt egy román nagybirtokos, a ki a különböző kivitei tilalmak miatt a legsúlyosabb anyagi helyzetbe került. A földbirtokoson segíteni kellett, mert nagy befolyása volt a kormánypártban, csak hogy ezt a többi földbirtokosoknak nem volt szabad észrevenni, mert akkor valamennyien ugyanilyen kéréssel álltak volna elő. Így azt az utat választották, hogy a repcét petroleumos kocsikba rakták s úgy szállították ki a határon. E mellett megvolt a logikus kapcsolat is: a petroleumos ciszternakocsikban olajat szállítanak, a repceből is olajat készítenek, az olaj csak olaj, következképpen repcét lehet petroleumos kocsikban kiszállítani.

A liszt és a pezsőgő.

A román kormány sokat foglalkozik most a központi hatalmakkal való áruosera kérdéssel. Legutóbb egy román professzor azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, engedjék meg neki, hogy száz waggon lisztet szállítson ki és ezért huszonöt waggon pezsőgőt hozhasson be. A kormány simán megadta az engedélyt. A dolog pikantériája, hogy a bukaresti egyetemi tanárok a kormány legfőbb támaszai, de egyuttal a leghangosabb száju háborus izgatók. A rektor Take Jonesou urnak a fivére. A liszt-pezsőgő üzletes ur az „Actiune Nationale” élén áll. Így a kormány nem is tagadhatta meg neki a jövedelmező liszt-pezsőgő üzletet. Hogy a behozott pezsőgő német és magyar, az nem tesz semmit. Egy hazafias román nem szereti a németeket, de szükség esetén megissza pezsőgőjét. Es végső esetben a német, vagy magyar vignettát franciával is lehet helyettesíteni, legfeljebb csak a nyereség lesz — nagyobb.

Pasics ur arcképe.

A bukaresti udvari fotografus fogadótermében Pasics ur nagyszemű, életnagyságu fényképe lóg sajátkezű aláírásával. Pasics ur a fényképet akkor csináltatta, amikor 1913-ban a békétárgyalások alkalmával Bukaresiben időzött. Pasics ur akkor a békétárgyalások minden egyes résztvevőjének átnyújtotta aláírásával ellátott fényképét. De Pasics ur akkoriban annyira el volt foglalva államügyekkel, hogy megfeledkezett a fizetésről. A fotografus várt egy ideig, majd elküldte neki Belgrádba a számlát, azonban sem pénzt, sem választ nem kapott. Néhány későbbi felszólítólevél is eredménytelen maradt. Most, háboru idajén pláne nem fizet Pasics ur. A fotografus azonban reméli, hogy megkapja pénzét, amint Pasics ur megkapja az entente-től Boszniát, Hercegovinát, Dalmáciát, Horvátországot, Albániát és a Bánátot.

A német nyelv.

Egy orosz tudósító érkezett balkáni utazásáról Bukarestbe és felháborodva beszélt el ismerőseinek:

— Kérem, hát hogy nyerje meg Oroszország a háborút? A szófiai orosz követ, Savinsky előszobájában németül beszélnek. A nisi orosz követ, Trubetzkoi herceg előszobájában németül beszélnek. Mindenütt és mindig csak németül.

— Vigasztalódjon — volt a válasz — a bukaresti orosz követ, Koziel Poklevski ur előszobájában — aki különben származását Erős Ágost, a gálans szász-lengyel király egyik gyengéd viszonyára vezeti vissza büszkén — szintén csak németül értetheti meg magát egy európai. Még a francia követnek is össze kell szedni csekély német tudását, ha Koziel Poklevski ur komornyikjával meg akarja magát értetni.

Az orosz diplomaták egyáltalán szívesen alkalmaznak személyes szolgálatra orosz-németeket megbízhatóságuk miatt. Az angol mellett a német a főnyelv a bukaresti amerikai konzulátuson is, ahol a belépőnek rögtön bizalmasan a fülébe sugják, hogy beszéljen Vopicka konzul urral németül, mert Amerika képviselője nem bírja a francia nyelvet.

H I R E K.

Saját népét gyilkoló ország.

(Orosz menekülők kálváriája. — Viaszbábukat kénytelenek enni.)

Távirati tudósítás.

Krisztília, szeptember 23.

A Den Norske szentpétervári tudósítója érdekes képet rajzol az oroszországi menekülők rettenetes nyomoráról és szenvedéseiről. Az érdekes cikket főbb részleteiben adjuk:

A veszélyeztetett tartományokból menekülők csaknem valamennyien betegen érkeznek meg új lakhelyükre. A szegényebbek kénytelenek a mocsaras és az ottani klíma miatt most már ködös és nedves vidéken gyalog vándorolni, utközben megbetegednek és nők, gyermekek százával maradnak ott az útfélen. A táplálkozásukról senki sem gondoskodik. A falvakban, ahol átvonulnak, gyakran a szemétdombok hulladékaiból is csak verekedések árán tudnak táplálékot szerezni és ezért sok a tifuszos és vérhással fertőzött beteg.

A tohatósebbek nagy pénzért a negyedik osztályon utazhatnak. Pénzt kell adniuk az Ochrana ügynökeinek, a vasut katonai őrségnek és a személyzetnek. Ennek fejében azután fűtetlen kocsikban végigállhatják a többnapos utat.

A hatóságok teljes közönnyel kezelik az ügyet és igen nagy szerepe van a bánásmódnál a menekülők vallásának és nemzetiségének. Pétervárot a menekülőket éjjeli menedékhelyre terelik. Gorkij képe erőltet vizslat ahhoz képest, amit ilyen helyeken láttam. Gorkij szalont írt le, ez meg az istállónál is förtelmesebb hely. Ezekon a helyeken csak éjjel szabad tartózkodniok és nappal csak akkor, ha betegek. A betegeket nem viszik kórházba. Ahol jártam, együtt fektűt egy meningitiszes, két vérhással fertőzött, tizenegy gasztrikus lázban sínylődő, hét tifuszos beteg és ezeken kívül egy gyermekágyas asszony és kilenc olyan menekült, akiket az utazás közben baleset ért. Ebből a pajtából az előtte való napon négy halott férfit és halva született csecsemőt vittek el.

A menedékhelyen csak két napig lakhatnak. Ha ezalatt munkát nem találnak, tovább toloncolják őket, de most már kényszerűen. Emiatt sok öngyilkosság történik naponta.

A vidéken még rosszabbak az állapotok. Legtöbb helyen a zord idő ellenére a szabad-

ban kénytelenek hálai a menekültek és a zsidók külön csoportban a városokon kívül kapnak helyet.

Az éhség rettenetes. Nizni-Novgorodban a menekülők feltörték a város végén levő mutatványos bódákat és megették az ott talált viasztigurákat. Charkowban a tömeg egy postakocsi elől kifogta a lovakat, leölte és megütötte őket. A nagyobb vidéki városok környékén a szemétdombokat fegyveres polgárok őrzik.

Az állam által adott 25 millió rubelből eddig még semmi sem került a menekülők között kiosztásra. A városok hatóságai már megkapták az összegeket, de azok elsikkadtak a tisztviselők kezén.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 3 órakor.

Budapest. A főhadiszállásról jelentik: A most befejezett Szeret-Sztripaharcokról a következő adatok állapíthatók meg: Kapcsolatban az előnyomuló egész fronthoz a múlt hónapban a Zlota-Lipán álló szövetséges csapatoknak is elő kellett nyomulni. Duna-jectől Gologoryig a helyzet ránk nézve igen kedvező volt. A Strypa-átkelés után a helyzet a területi viszonyok folytán megváltozott. A hadseregpáncsnokságnak tudomása volt arról, hogy az ellenség az összes forgalmi vonalokon megerősítést és szokatan sok municiót kapott. Az általános helyzet mégis megkövetelte az előnyomulást. Szeptember első napjaiban az ellenség Tarnopol, Trenbovia és Buczaci vonalon rendelkezésre álló összes csapatait, ágyúit és gépfegyvereit és a mi ritkaság, egy egész kozákdívisziót ezen frontrészünk ellen hareba dobott. Napokig tartott a leghevesebb harc, amely embertőlötti teljesítést követelt csapatainktól. Miután az oroszoknak súlyos veszteségeket okoztunk, lovasságukat majdnem teljesen megsemmisítettük, az előkészített állásokba visszavonultunk. Az oroszok újabb támadásait véresen visszavertük és ezzel az oroszok utolsó galíciai kalandjuk is végét ért. Hasonló áldozatokat hoztak a oroszok lokális sikerekért a várharomszögben, a hol a harc helyenként még tart. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Csernoviebol: Ma újból orosz repülők jelentek meg a város fölött. Négy bombát dobtak le hatástalanul. Az egyik az érseki palota közelében, a másik egy menő vonatra, utolsó kettő a pályaudvar mellett robbant fel, annélkül, hogy kárt okoztak volna. Emberek nem sebesültek meg.

Páris. A sajtó kijelenti, hogy felesleges eltitkolni Vilna elestének jelentőségét. Kovno eleste óta Vilna rendkívül fontos csomópont volt az oroszok számára. Elismerik, hogy az orosz sereg, amely Vilnát védelmezte, rendkívül veszedelmes helyzetben van. Remélik, hogy a gyorsított visszavonulással sikerül Hindenburg harapófogóját kikerülni.

Bukarest. A félhivatalos Vítornul cáfolja a Bratianu kormány visszalépését. Az Epoca piszkos kézzel nyugatalanságot akart kelteni, de

szerencsére a helyzet komolyabb a szenzációs híreknél.

Athén. Az Agence Athenes komünikét közöl: A kormány nyugalommal szemléli az események tejlődését a megteszi, majd a körülmények által követeit intézkedéseket, hogy szembenézhesen minden eshetőséggel. A király Venizelosz és a vezérkar között teljes az egyértelműség.

London. Reuter ügynökség jelenti: Hir szerint Bulgária mozgósított. A diplomáciai körökben természetesen nagy nyugtalanságot okozott, noha el voltak készülve. A mozgósítás jelentősége felől e pillanatban bizonytalanság uralkodik. A bolgár követség a hirt 21-én késő este kapta és kijelentette, hogy Bulgária továbbra is megőrzi semlegességét. Ez a fegyveres semlegesség jelentősége. Más körökben kijelentik, hogy Bulgária ugyanolyan állapotot teremt, mint néhány szomszédja, továbbá Sveic és Hollandia.

Szofia. A hangulat komoly és bizakodó. Az oroszbarát Wasow felszólítja a bolgárokat egyetértésre és a kormány támogatására. Ghenadiew is biztosította Radosz-lawowot feltétlen támogatásáról.

Basel. A területátengedés alkalmából a bolgár király és a szultán között szívélyes szövetségbaráti táviratváltás történt.

Bécsből jelentik: Bolgár orvosi misszió Batzarow vezértörzsorvos vezetése alatt Ausztria-Magyarországba érkezik, a hadügyminiszter engedélyével egészségügyi viszonyainkat tanulmányozni.

Bécs. Az osztrák miniszterelnök értesítette az agrárvezetőket, hogy az őszi vetési munkálatok céljából a hadügyminiszter két-három heti szabadságot engedélyez, továbbá, hogy a negyvenhárom-negyvenhét éves nép-fölkelők november tizenhatodikán, a többiek december elsején vonulnak be.

— Az Aradi Közlöny mai számához postautalványt mellékelünk és tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket az előfizetési díj szíves beküldésére, nehogy a lap rendes küldése fennakadást szenvedjen.

— Törvényhatóságaink feldult tüzhelyeinkért. A magyar törvényhatóságok, megyék és városok hazafias lelkesedéssel eleget tesznek a Kuen-Héderváry Károly gróf elnökele alatt álló Országos Bizottság felhívásának és meghozzák a maguk áldozatait azokért a polgártársainkért, akiket a háboru vi-szontagságai hajléktalanokká tettek. Várme-gyéink eddig a következő adományokat határozták el: Borsod- 118,000 korona, Pest-Pilis-Solt-Kiskun- (1 százalék pótdadó) körülbelül 100,000 korona, Csik- 100,000 korona, Sopron-és Nyitra- 60-60,000 korona, Szatmár- 40,000 Somogy- (1 százalék pótdadó) 32,000 korona, Jász-Nagy-Kun-Szolnok- 30,000 korona, Mo-son- 2000 korona, Nógrád- 5000 korona, He-ves- és Maros-Torda- 2-2000 korona. Azon-kivül Gömör- és Kishont-vármegye levállalta egy falu felépítését, Szepes-megye 1 és fél százalék pótdadót szavazott meg, Hunyad-megye fenytáhabázakat ajánlott fel a hajléktalanok számára, Csanád-vármegye egy kis község újrafelépítését vállalta el. Városaink eddig a

következő adományokat határozták el: Szabadka 50,000 korona, Temesvár 25,000 korona, Nagykikinda 5000 korona, Pozsony 2000 korona, Szatmárnémeti 2000 korona, Ujvidék 1000 korona, Köröstarcsa 1000 korona, Szilágysomlyó 500 korona. Ezenkívül a felsorolt vármegyék és városok legtöbbje társadalmi uton is szép sikert gyűjtést indított. Többi törvényhatóságaink őszi közgyűlése még hátra van és már ma is kétségtelennek tekinthető, hogy a hazafias jótékonykodás és a felebaráti szeretet művéből mindnyájan erejükhez mérten fogják kivenni részüket.

— **Pozsarevác bombázása.** Hőfer mai jelentését örvendéssel és meglepetéssel olvasták valószínűleg mindenfelé. A hivatalos helyről közölt távirati jelentés szerint ugyanis Pozsarevácot és Gradistét bombáztuk. A délkeleti hadszíntéren újra megindult operációk első napján a német legfelsőbb hadvezetőség Szemendria bombázását jelentette és a Duna partjától tíz kilométernyire fekvő Pozsarevác bombázása már-már azt a hitet kelthette, hogy csapataink túl vannak a Dunán és a szövetséges tüzéség szerb földről szórja a gránátokat Pozsarevácra, vagy pedig a Duna innenső partjáról roppant messzeségbe hordó nagykaliberű ágyúk bóbólnak. A messzemondó kombinációk során ugyan neki sem gondolt arra, hogy a két szerb város bombázása — fordítási hiba. A Hőfer jelentéseket Budapesten a Magyar Távirati Irodánál fordítják magyarra. Ez a magyar fordítás nem nevezhető mindig a legsikerültebbnek. A fordításnak köszönhetően a „menekülésszerű futás” a „közeli harc” a „folyón felfelé fekvő záróerőd” magyartalanságokat. A fordítás jóvoltából esett azonban tévedésbe ezután a közönség. Hőfer jelentése német eredetiben így hangzott: „Pozsarevác und Wk-Gradiste wurden mit Bomben belegt.” Ez pedig magyarul és magyarul azt jelenti, hogy a két városra „bombákat dobunk”. Amint az valóságban csakugyan repülőink dobtak bombát a Szerbiában fekvő városokra és nem tüzéségünk bombázta azokat.

— **Rekvirálják a hüvelyeseket.** Több ízben rámutattunk arra, hogy a hüvelyeseket feltétlenül rekvirálni kell, miután a maximális árak életbeléptetése teljesen eredménytelen maradt. Ezt Arad város tanácsa be is jelentette a kormánynak. A termelők ugyanis a megállapított árakon nem hajlandók készleteiket piacra hozni, úgy, hogy a bab tényleges ára már megközelíti a hatvan koronát. A kormány végre elhatározta, hogy a hüvelyeseket rekvirálni fogja, tekintet nélkül arra, hogy az áru kinek a birtokában van. A rekvirálás céljára a Haditermény Részvénytársaságot fogja a kormány igénybe venni, amely már most is megkapta a szükséges intézkedéseket, hogy a meglévő termést biztosítsa a rekvirálás céljaira. Miután ezek az előzetes intézkedések, amelyek különösen az Ausztriába irányuló küldemények visszatartására és a törvénytelen ügyletek létesítésére vonatkoznak, előreláthatólag nem lesznek elegendők ahhoz, hogy a törvényes árakat és a szükséges mennyiséget biztosítsák, a Haditermény Részvénytársaság előreláthatólag maga fogja sürgetni a rekvirálás mielőbbi elrendelését.

— **Eihunyt román főpap.** Budapestről jelentik: Moldován János, a balázsfalvai görög-keleti román nagyprépost, a magyarországi román kulturális mozgalmak egyik vezére ma meghalt.

— **Római harangok a haza oltárán.** Jelenleg megírta az Aradi Közlöny, hogy Apáti vármegyei községből, amelynek lakossága túlnyomó többségben román anyanyelvű, a görög-keleti román egyház három harangját ajánlotta fel hadi célokra. Az apáti görög-keleti román egyház szép akcióját Kapitán Athanász lelkész kezdeményezte és az ő buzgózkodásának eredménye a harangok átadása.

— **Husz fillér egy tojás a hatósági üzletben.** (Panaszos levél.) Igen tisztelt Szerkesztő ur, nem tudom magamba fojtani azt a felháborodást, amely ma bennem támadt, amikor a két hatósági élelmiszerboltba léptem. En nyolc tagu családot látok el élelemmel és mindezen nap kint vagyok a piacon, bent vagyok a boltokban, így a hatósági üzletben is, tehát jól ismerem az aradi fizetési, piaci viszonyokat. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom és velem együtt a küzdés között élő családomnak, hogy Aradon a hatósági élelmiszerüzlet tönkreteszi a piaci helyzetet. A rendőrség görög-tüzes tüntetéseket rendeztet maga mellett és néhány nagyhangú egyén azt hirdeti, hogy a hatósági üzlet és a hatósági gyámkodás segélyével meg van oldva nálunk a közlelmelés kérdése. Hát ez nem igaz! Lehet, hogy néhány közeg és azok rokonai meg vannak elégedve a mai helyzettel, azonban merem állítani, hogy a nagy közönség a legmélyebb felháborodás hangján beszél a piaci állapotokról. Ha a szerkesztő urak egyszer titokban kijönnek a piacra, majd nem írják azt, hogy a közlelmelés kérdése meg van oldva. Tegnap még 12 fillérért, ma pedig már 20 fillérért árulták a tojás darabját a hatósági üzletekben. Ha a hatóság vezetői nyolcvan percents emelést eszközölnek, mit csinálnak a kofák? A kofákat, a kereskedőket bezárják az ilyesmiért, de a hatóságnak szabad ezt tenni? En megmondom őszintén: a hatósági üzlet miatt kerülnek el bennünket azok a régi eladók, a kik évtizedeken át jártak Aradra. Hogy a hatósági üzleteknek legyen portékája, erőszakkal elveszik a rendes elrusítók árát, vagy különböző ürügyekkel elkobozzák tőlük és a rendőrségi boltba viszik. Ez a képtelen politika most megbosszálja magát; az eladók nem jönnek Aradra, mert nem engedik magukat lagázolni. Emlenkek a szomszédos piacokra és inkább olcsóbban eladják ott a holmijukat. A hatóság pedig miután elűzte a mi régi eladóinkat, száz percentsal emeli fel az árakat, mert most már versenytárs nélkül áll a piacon. Hogy meddig tűri ezt a jámbor nép. — arra igazán kíváncsi vagyok. Disztelettel: F-né.

— **A pécskai huszár levele.** Egy pécskai honvéd huszár a az alábbi józsi levelet szüleihez: Kedves Szüleim! Kívánom, hogy levelem jó egészségben találja kenteket, tovább tudatom, hogy egy kimondhatatlan hejsejbe érkeztem, a hol csak egy kuka mótra tudok a falubeli népséggel érintkezni, mer nem értem a nyelvüket, ők se az enyimet. Milyen jó is, hogy siket-némaul is megtanultam muszjából, mert hogy a kántor fia szóni nem tudott és nagyot hallott, most jó hasznát veszem. Azonkívül itt már megkezdjük a háborút, csak még nem láttam ellenséget, pedig kutya kíváncsi vagyok, hogy milyen a muszka, ha mérges, mer már amolyan elfogott fogój félélvöl találkoztam az uton, de olyan szelid vót, mint odahaza a Bodri, a mikor kenyeret kap. Mondom már nagyon nyughatatlan vagyok, úgy érzem magam, mint az uraság paradés lova, a mikor árkot ugratnak vele, már alig várja, hogy odaát legyen. Akkurat én is így vagyok. No de már csak megbirkózok én is az oroszsal és úgy megtáncótom, mint odahaza nálunk a kóbor cigány szokta mutogatós medvéjét. Aztán még én irók. Addig is Isten áldását kérem kentekre, a Julis meg ne sokat magyarogasson magának attól az orosz fogój állat, mer ha baj talál lenni köztük, hát ha haza gyűvök, a harmadiknak is kitekerem a nyakát a mejjei maradok szerető fiuk Petőr.

— **Nagy meglepetés az aradi fiatalság részére.** A közismert fizikus és bűvészmester Alexander M. Aradon való átutazásában szombaton és vasárnap, szeptember 25 és 26-án délután fél 4 órakor a kulturpalota dísztermében nagy ifjúsági előadást rendez. Bemutatásra kerül a modern magika, szórakoztatás, fizikai és optikai csalódás. Az előadás, mely igen tanulságos és szórakoztató, 14 számból fog állni és 2 óra hosszúra tart. Alexander M. érti a kis világot szórakoztatni és a figyelmüket lekötöni. Aki azt valaha látta — amint a kis népség ragyogó arccal előtte ül és minden figyelmét odakoncentrálja, hogy miként lehetséges és milyen módon történik a sok csoda, — arra a meggyőződésre jut, hogy az ilyen szórakoztatást nem lehet semminő mással összehasonlítani. Felhívjuk tehát a szülőket, ne mulasszák el az alkalmat, ha gyermeküknek kedves mulatságot akarnak szerezni, mert Alexander ur csak 2 napig

fog városunkban tartózkodni. A helyárak igen mérsékeltek. Jegyek 20 fillértől 1 koronáig kaphatók a Kulturpalota pénztáránál válthatók. Minden fiatal látogató, aki jegyét előre váltja, szép és hazafias ajándékban fog részesülni. Az előadás kezdeténél és szünet közben elsőrangú zenekar fog közreműködni. 3678

— **Dankó Boldizsár Kálmán a Fehér Kereszt-ben.** Néhány nap óta elsőrangú cigányzene szórakoztatja a Fehér Kereszt közönségét. Ugy az éttérem, mint a kávéház vendégei meglepődéssel hallgatják a 12 tagból álló valóban kitűnő zenekar összevágó játékát, amelynek élén a jó hírnévnek örvendő Dankó Boldizsár Kálmán áll.

— **Iskolatársak legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren,** gyermekkoszlik és gyermekszékek gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Aruház. Fénykép kedvezmény. 227

— **35 dekás tábori dobozok Kerpészé,**

TORVENYKEZÉS.

Csalás elesett hőök arcképeivel.

(A Vörös Kereszt nem hatóság.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Győr, szeptember 23.

Érdekes elvi kérdésben hozott ítéletet a győri kir. ítélőtábla büntető tanácsa. A kérdés Berkovics Manó budapesti lakos utazó ügyében merült föl. Berkovics egy veszprémmegyei községben fölkereste Takács Imre, Schwarz Józsefné és Sebestyén Károlyné oltani lakosokat és fia, illetve férjük arcképét kérte, mint a Vörös Kereszt-egylet megbízottja, mert — így mondotta — a harcúterén elesettek és megfestetik őket életnagyságban a múzeum számára. Rábeszélte őket, hogy ők is rendelkezzenek egy-egy példányt 10–12 koronáért, olajfestményben, a rendelők azonban gyenge krétarajzot kaptak.

A veszprémi törvényszék három rendbeli csalás büntetésében mondta ki bűnösnek és ezért, valamint megrendelés tiltott gyűjtésének kihágása miatt nyolc havi börtönrre és négyezer 20 kor. pénzbüntetésre ítélte. Kimondta, hogy vádlót hatósági megbízatást szimlélt, mikor magát a Vörös Kereszt-egylet megbízottjának adta ki.

Ezt az ügyet tárgyalta ma a győri kir. ítélőtábla büntető tanácsa. A vádhatóság a tárgyalás befejezése után a súlyosbításért bejelentett felebezést visszavonta. A védő felmentést kért, mert védelem csak ügyetlen hazugsággal élt, hogy üzletet köthessen s a megrendelők az arcképet megkapták, ennek kivételért azonban nem szavatolt, mert ez a megbízó Schlenger-cég feladata volt. Kifejtette, hogy a Vörös Kereszt nem hatóság és bizonyította, hogy megrendelés gyűjtése címén kihágás nem történt.

A kir. ítélőtábla a vádlottat három rendbeli csalás vétségében mondta ki bűnösnek és két havi fegháza, háromszor 20 korona pénzbüntetésre ítélte, a kihágás alól felmentette. Az utóbbi alól azért, mert a tilalom alól kivételnek a művészeti termékek. Megállapította ellenben a fondortat fennforgását, mert vádlott egyszerű, tudatlan embereket valótlán előadással megtévesztett, felhasználta fájdalomukat és büszkeségüket, oly érzelmi hurokat fogott meg, hogy holbízott volt hangrúsuk. Kárt okozott, mert olajfestményt ígért. Elfogadta azonban a védő álláspontját, hogy a Vörös Kereszt intézmény nem hatóság, csak egylet, hatósági joga nincs. A felek semmiségi panasszal éltek.

§ **Katonaszöktetésért elítélt asszonyok.** Szegedről jelentik: A szegedi honvéd hadosztálybíróóság ma két asszony ügyében ítélkezett, akiket azzal vádolt az ügyészség, hogy elősegítették két katonának a határon való átszökését. A tárgyaláson Matyók Sándor őrnagy elnökölt, a tárgyalást Szentgyörgyi Elemér dr. századoshadbíró vezette, a vádhatóságot Szende Vilmos dr. főhadnagy-ügyész képviselte, a vádlottakat Papp Tivadar dr. főhadnagy és Vajda Mihály dr. hadnagy védtek. Barbu Sándorné huszonnégy éves lugosi és özvegy Bocza Ilésné harmincegy éves karánse-

besi asszonyok a vádlottak. A vád szerint Barbu né megkönnyítette férjének, a másik asszony pedig kedvesének, Petroleszku Viktornak Romániába való szökését. Mind a két katona a karánsebesi 48. pótzászlóaljban szolgált. Az asszonyok civilruhát, élelmet és kétszáz koronát adtak a katonáknak, akik aztán sikeresen átjutottak a román határon. Az eset május 18-án történt. Barbu né Lugosról utazott Karánsebesre a férjéhez, akit beosztottak a menetszászadba. A két katona már előre megleszélte a szökési tervet özvegy Bocza Il-lésnével, aki később a másik asszonyt is be-avatta a dologba. A mai tárgyaláson az asszo-nyok azzal védekeztek, hogy ők a szökési terv ellon voltak, de fenyegetéssel kényszerítették őket arra, hogy civilruhát adjanak. A pénzt és az élelmet Boczáné adta a szökevényeknek. Barbu már írt is Romániából levelet a feleségé-nek. A hadbírósa az enyhítő körülmények pondos mérlegelésével Barbu né hét hónapi, Boczánét pedig egy évi börtönrre ítélte.

VÁROS ÉS MEGYE

Rendkívüli közgyűlés. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága szeptember 25-ik napján d. u. 4 órájára rendkívüli köz- gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. A tanács jelentése a hatósági listát előírására tárgyában. 2. U. a. jelentése szénfűtésű kály- háknak a hozzá szükséges készítmények és pir- szónék beszerzése iránt. 3. U. a. jelentése a földművelésügyi miniszterhez a kincstári fátale- pen olcsóbb tüzifa előírására iránti felterjesztés tárgyában. 4. U. a. a teher forgalomnak gőz- dízsmre való átalakítása és személyforgalom koriátóztása tárgyában.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

ARADI KÖZLÖNY.

1915. évi október 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

AKI a világháboru eseményeiről hiteles, alapos, gyors és pontos tudósításban kíván értesülni, rendelje meg

Az Aradi Közlöny-t,

mely közleményeinek érdekessége, va- lamint háborus híreinek megbizható- sága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny

mindenhossz köcti hü olvasóját. A kiadóhatal bevonult előfizetőinek a tábort postán pontosan utána küldi az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny

minden negyedéves előfizetője ingyen és bérmentve megkapja az

Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

1916. évre.

Tessék mutatványszámot kérni.

KERPEL

IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papir- nagykereskedése, műkeres- kedése, kölcsönkönyvtára és zeneműkölcsönző intézete

ARADON.

Minden újdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábort dobozok nagy készlete. Viszonteladókna nagy ár- engedmény.

Irodai szerek és kellékek első- rendű minőségben. Különle- gességek.

Kitűnő szénpapiros írógép- szalagok és kellékek. Hasz- nált és új írógépek rak- táron.

Papir- és írószer árukból viszonteladókna nagy ár- engedmény.

Veszek a legmagasabb áron egyes könyveket, egész könyvtárakat és levélbélyeg gyűjteményeket. Ugyisint újabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpon- tosabban intéztetnek el.

2321

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

APOLLO SZINHÁZ.

Szeptember hó 24-én, 25-én, pénteken és szombaton

A rejtélyes Hotel szoba

Izgalmas detektívtörténet 4 felvonásban.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

1021

MUST

kb. 30 hektó Ópáloson a 24-es kapunál

eladó.

Érdeklődők forduljanak Arad, Urbán Iván-u. 17. sz. alá.

Költözködők figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József villanyszerelési vállalata Arad, Salac-utca 2. sz. 242. Telefonszám 242.

24674--1915.

Hirdetmény.

Ezennel tudomására hozzuk Arad város közönségének, hogy a m. kir. ministeriumnak 3391—1915. M. E. sz. a. rendelete értelmében a saját házi és gazdasági szükségletre szolgáló buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, és zabtermékek bevásárlásának határideje f. évi október hó 15-ég bezárólag meghosszabbított.

Arad, 1915. évi szeptember 21.

A városi tanács.

P.k. 682/3—1915.

Arverési hirdetmény

Alólírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a körösbökényi kir. járásbírósnak 1914. Sp. I. 531/5. sz. végzése következtében Dr. Grozda Aurél ügyvéd által képviselt Ozv. Vesza Petruné szül. Luka Eva madarsági lakos javára Kosztea Konstantin madarsági lakos ellen 360 korona tőke és jár. erejéig 1915. évi március 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1850 koronára becsült, 1. drb. feketével tarkázott tehén, 1 drb. vörös szőrű tinó, 1 drb. sárgával tarkázott ökör és 1 drb. vörös szőrű ökör nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek körösbökényi kir. járásbírósnak 1915. évi P.k. 682/3 sz. végzése folytán 360 korona tőke, ennek 1914. évi december 26-tól járó 5% kamatai és 176 korona 08 fillér költség erejéig Madarsák községben adós lakásán leendő megtartására 1915. évi ok-

tóber hó 11. napjának d. u. 3 órája határidőül kiírtatik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. tcz. 107., 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni. A meny-nylben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés ezek javára is elrendeltetik.

Körösbökény, 1915. szeptember 19 én.

Nuridsány Mihály

8660 kir. járásbírósi kiküldött.

Urbán Iván-utca 41. szám

alatt, a katonai barakkok közvetlen szomszédságában, egy jóforgalmu

vegyeskereskedés

korlátlan italméréssel, továbbá

Borona utca 53. szám alatt

egy jóforgalmu

**vendéglő
azonnal átadó.**

Mindkét helyen nagyszámu katonaság lesz elszállásolva.

Bővebbet Reusz Sándor sörraktárában, Boros Beni-tér 5. 3652

Használt ólom megvételre kerestetik.

24055—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügy minister 1916/1915. sz. a. rendelete alapján értesítjük a város közönségét, hogy szőlő gazdaságukban nélkülözhetetlen szakmunkások vincellérek és pincemesterek esetéről-esetre a szükséges időre a m. kir. földm. minister ur javaslata alapján a katonai szolgálat alól felmenthetők.

Az erre vonatkozó kéreimék a polgármesteri hivatalban lesznek előterjesztendők.

Arad, 1915. évi szeptember hó 28.

A városi tanács.

A szépségápolás titka a használandó
szépítőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedveit

**Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatásu készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

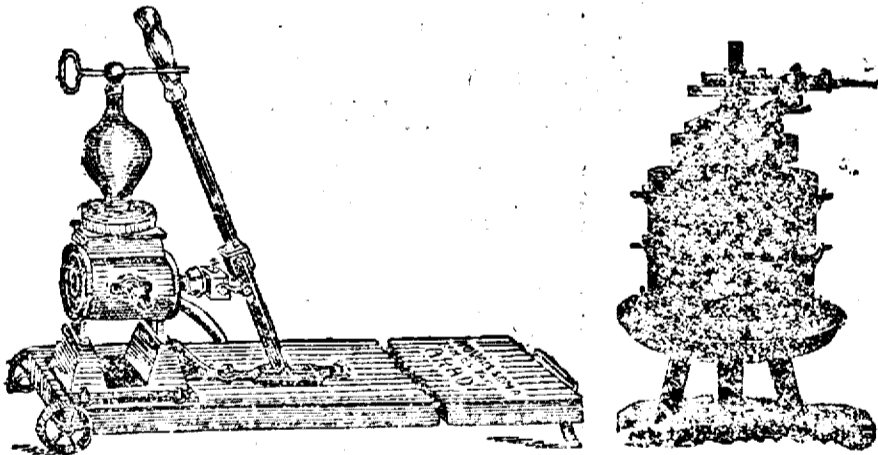
Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatásu.

Kapható:

1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.****Kovács Soma és Társa, Arad**

szőlészeti és gazdasági gépek, műszaki áruk gyári raktára.

Borszivattyúk. Szőlőszúzók. Szőlősajtók. Bogyozók. Mézgatómilók. Motorok. 3662

A halmágyi uradalomban bérelt területre elvállalok még

**1000 drb sertést
makkoltatásra.**

Érdeklődők sziveskedjenek alulírt felügyelőséghez Kisjenőre fordulni.

A kisjenői főhercegi uradalom hasznóbérlete r. t. gazdasági felügyelősége.

3670

Komoly, intelligens leány

akinek szép írása van, magyarul és németül tud

irodai alkalmazásra felvétetik

Hajós Árpád gyógyszer-tárában.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,**kézizzadás**

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nero közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Kiadóhivatalunkba

a következő jelízes levelek érkeztek, melyek átvételét kérjük:

"Páratlan"
"Szóko"
"Kislány"
"Titos"
"Kiss Lajos"
"Allok kőtének"
"Temperamentumos"
"Árvácska"
"Tisztelet"
"Krassó-Szörény m."
"Közös életszükséglet"
"Háboru"
"Iréneknek"
"Sirius"
"Bus árva."

"V."

Levele van a kiadóhivatalban, kérem sürgősen átvenni. E. 3677

"Háboru"

Jeligére levél ment a kiadóba, kérem azt átvenni. 3672

Ibolya.

Utazásom rettenetes, két napig lázas beteg, de nagyon boldog vagyok, ha boldognak tudom. Köszönöm, hogy így történt. K. visszamegyek bizonytalan időre, választóbbi címre. Nagyon, de nagyon árvának érzem magam; vajjon meddig tart ez ímé. Boldogságáért imádkozom. Isten velem. 3664

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal asszony

házmesteri állást keres, ki már nagyobb házban alkalmazva volt. Kövári Dezsőné Poltura, Pécska-ut 16. sz. 3665

Egy varrónő

ajánlkozik házakhoz. Cím a kiadóban. 3671

26 éves

ügyes intelligens a háztartás minden ágában teljesen jártas nő házzelvezetőnek ajánlkozik, magános urhoz október 1-i belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 3643

ALKALMAZÁST NYER.

Egy jóerközlő fiu

pék tanulóknak felvétetik Martincaek sütőjében, Gróf Tisza István-ut 38-40. 3675

Fiatal

papirkereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat fizetési igényeik megjelölésével, Jámbor Antal papirkereskedő Arad, ker. 3629

Tisztességes házmesterpár, ki már ily minőségben alkalmazva volt, Zrínyi-utca 4/c. sz. alatt felvétetik. 3673

Keressék

azonnali belépésre egy ügyes faszerező segédet, aki a román nyelvet bírja. Igényelt jelölve. Berkovits H., Brád. 3650

Egy rokkant katona

vidéken való újságelérésére, az utóköltés metéritése mellett, állandó foglalkozást talál. Havi kereset 70-80 korona. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Könyvelésben

jártas kisasszony vagy fiatalember felvétetik. Ajánlatok "Könyvelés" jelígre a kiadóhivatalba küldendők. 3642

LAKÁST KERESNEK.

Keressék

a fűtérhez közel egy modern háromszobás ur konyhával butorozott lehetőleg földszinti lakást, fürdőszoba, konyha, stb. mellékhelyiséggel, november egyelő kettő, esetleg négy hónapra. Ertesítést kérek, a bér megjelölésével, G. I. Kistompa u. p. Battonya Csanád-megye. 3663

Igen elegánsan butorozott

féltétlen garsonlakást keresek (egy vagy két szoba), fürdőszobával esetleg konyhával) azonnalkra. Ajánlatok "Katonatiszt" jelígre a kiadóba kérek. 3644

KIADÓ LAKÁS.

Csinosan butorozott

különbejárattal utcai szoba kiadó, esetleg teljes ellátással, Szent Pál-utca 3., I. em. 3674

Kiadó

elegánsan berendezett 2 személy részére alkalmas nagy szoba, villanyvilágítás és fürdőszoba használatlalt Magyar-u. 4. sz. 3669

2 modern butorozott szoba

gáz- és villanyvilágítással, fürdőszobával, Erzsébet-körút 5. alatt kiadó. Bővebbet Stojkovits fényképésznél, Szabadság-tér. 3659

2 és 3 szobás

földszinti és elsőemeleti lakások kiadók. Bővebbet Kiss Ernő-utca 1. sz. 3622

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

elegáns ur szobaberendezés, finom börgarnitúra, csillárok, hálószoba, ebédlő butorok, Wesselényi-utca 23. 3666

Tökmagolajat

ajánl eladásra, kilója 2.30 kor. Róna Elemér, Simánd. 3667

Üres petróleumos

hordókra lenne gyorsan szükségem. Ár megjelölésével kérem ajánlani Róna Elemérnek, Simánd. 3667

Eladó

egy alig használt, teljesen jókarban levő összecsukható gyermekszék és egy rövid férfi bunda. Andrassy-tér 25., I. em., 29.

Öltöm

olesőbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Gáller Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3335

Egy jókarban levő

jágszekrény sürgősen kerestetik. Malek, Andrassy-tér 5. sz. 3678

Eladó

20 drb. teljesen jókarban levő eredeti Singer varrógép alsórész (asztal). Cím a kiadóhivatalban. 3645

Egy nagy élő fiú

jutányos árért eladó. Megtekinthető Aulich Lajos-utca 1. sz. 2. Ertekezhetni I. emelet, 11 ajtó, délelőtt. 3620

Jókarban levő

billiárd asztal megvételre kerestetik. Ferenc-tér 6. 3657

Haszánlt

boros hordók és káposztás hordók, jutányos árban kaphatók, Dörr Kocsárdnál, Boros Eöni-tér 15. 3656

Jókarban

levő használt hálószoba és ebédlőszoba berendezést megvételre keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2 Tango K 10. Cipő Tözsde, Apolló mozi mellett. 3495

Apróhirdetések
az "Aradi Közlöny" részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Meghívó.

Apatelek

hegyközség

1915. év szeptember hó 25-én délelőtt 1/2, 10 órakor a község házában választmányi és

közgyűlést

tart.

Tárgy:

1. 1914. évi számadások letárgyalása.
  2. 1915. évi költségvetés megállapítása.
  3. Születi határidő megállapítása.
  4. Születi napszámbekek megállapítása.
  5. Netaláni indítványok.
- Apatelek, 1915. év szept. 21.
3661 Hegyközségi Előjáróság.

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, tiszta levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagnak be, nyáron pedig állóit víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrész mellőzödik, mert ezek víznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valószínűsítő tényezőivé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők. Patent borszivattyuk. Patent kályhacsövek.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnő

Arad, Rákóczi-utca 27.

Igen fontos, ha megrendelést tesz, annak megemlítése, hogy a hirdetést az Aradi Közlöny-ben olvassa.